

โคลงเรื่อง

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕

พิมพ์แจกในงานพระศพ

พระเจ้าฟ้าง่างเชอ พระองค์เจ้าภทราวรรค์

พ. ศ. ๒๔๕๗

๙๕ ๙๑ก
๑

๑. ๑. ๖

โคลงเรื่อง

พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕

พิมพ์แจกในงานพระศพ

พระเจ้าฟ้าง่างเชอ พระองค์เจ้าภุชงค์ยาเยาว์

พ. ศ. ๒๔๕๗

คำนำ

โคลงพระราชนิพนธ์พระราชพิธีศรีสัจปานการ แลคเชนทร์ศว
สนานัน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระ
ราชนิพนธ์ขึ้นไว้ เมื่อยกน พ.ศ. ๒๔๓๘ ตามที่ปรากฏอยู่ใน
โคลงท้ายเรื่องนั้นแล้ว ในเวลาเมื่อทรงพระราชนิพนธ์โคลงนี้ การ
พระราชพิธียังจัดตามที่มีในโคลงนั้น คือทำพระราชพิธีถือน้ำใน
ตอนเช้า เสด็จพระราชดำเนินไปยังพระก่อน เมื่อพระฉันแล้ว
จึงเริ่มแข่งน้ำแลถือน้ำ ตามที่กล่าวไว้ในโคลงนี้ ภายหลังมายก
การเลี้ยงพระไปเลี้ยงที่พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ พระสงฆ์ฉันแล้วจึง
มาทวักพระศรีรัตนศาสดาราม เสด็จพระราชดำเนินออกต่อเวลา
บ่าย ต่อมาโปรดให้เลิกการเลี้ยงพระเสียบทีเดียว

ส่วนพระราชพิธีคเชนทร์ศวสนานัน แต่ก่อนเป็นพระราชพิธีที่
เสด็จออกทั้งสามเวลา คือเวลาค่ำเสด็จออกสวดมนต์ เวลาเช้า
เสด็จออกเลี้ยงพระ เวลาบ่ายเสด็จออกทอศพระเนตรแท้ แลมี
ม้าห้อ หรือผู้ขี่ช้างนำมัน ต่อมาเลิกการผู้ขี่ช้าง แลเลิกห้อ
ม้า การเสด็จออกกลดลงเป็นสองเวลา คือเสด็จออกสวดมนต์
กับทอศพระเนตรแท้ ต่อมากงเสด็จออกทอศพระเนตรแท้เท่านั้น
ครั้นชั้นหลังเมื่อจวนจะเลิกพระราชพิธี ไม่ได้เสด็จออกเลย ต่อ

มาถึงยี่สิบเก้า พ.ศ. ๒๔๔๐ โปรตให้เลิกพระราชพิธีคเชนทร์ศว
 สนานตั้งแต่นั้นมา คงมีแต่พิธีทอดเชือกตามเชือกซึ่งทำอยู่ใน
 กรมพระคชบาลเท่านั้น

โคลงพระราชนิพนธ์เรื่องนี้ ทรงไว้ถ้วนเรียบร้อยมาก เป็น
 คำราพระราชพิธีอันเป็นหลักฐาน ซึ่งทำอยู่ในเวลานั้น ส่วน
 ประกาศสวคมนตรีแลประกาศแข่งน้ำที่ทรงเป็นรายนั้น ได้ยินพระ
 กระทบรับสั่งว่า จะเอามาใช้อ่านในพระราชพิธีแทนคำประกาศแล
 คำแข่งน้ำของเดิมก็ใช้ได้ แต่เป็นแต่ได้ยินทรงพระปรารภ หา
 เคยได้ยินใช้ประกาศไม่

โคลงพระราชพิธีเรื่องนี้ ดูเหมือนพระราชประสงค์จะทรง
 ให้ครบทั้ง ๓๒ เดือน แต่ภายหลังทรงพระราชนิพนธ์เปลี่ยนแปลง
 ไปใหม่ เพราะเพื่อจะทรงให้เป็นตำหรับอันพิสดาร จึงได้ทรง
 พระราชนิพนธ์เป็นความเรียง ทรงขนานนามเรื่องว่า พระราช
 กรัณยานุสร มีคาถาแลโคลงเริ่มคำนำมัสการแลพระราชดำริห์ต่อ
 ไปก็เริ่มพระราชพิธีถือน้ำความพิสดาร กว่าโคลงนี้หลายเท่า ทรง
 มาจนถึงพระราชพิธีคเชนทร์ศวสนาน แล้วก็เลยค้างอยู่เท่านั้น
 เพราะเหตุพระราชกรณียกิจอื่น ๆ มีมาก จึงไม่มีโอกาสที่จะทรง
 พระราชนิพนธ์ให้สำเร็จตลอดไปได้

มาในตอนหลังได้ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องพระราชพิธีสิบสอง
 เดือน พระราชทานให้ลงในหนังสือพิมพ์วิจิตรญาณ เป็นการทรง
 ช่วยหอพระสมุด พระราชนิพนธ์นั้นสั้นกว่าพระราชกรัณยานุสรมาก

จึงทรงมาได้เกือบจะตลอดขยับ ค้างอยู่เดือนเดียวเท่านั้น ตามที่
ได้รวบรวมลงพิมพ์แล้วเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕

พระราชนิพนธ์เรื่องแห่โสกันต์นั้น ทรงขึ้นเมื่อไร มี
เดือนวันแจ้อยู่ในโคลงข้างท้ายแล้ว แต่ไม่มีศักราชในโคลง
มีแต่ลงไว้ว่าขวอก นานไปจะทราบยากว่าขวอกไหน จึงขอยก
ไว้ว่า เป็นขวอก พ.ศ. ๒๔๓๕ แต่การแห่โสกันต์ที่เริ่มต้นมีชน
นั้น ก่อนทรงพระราชนิพนธ์ โคลงนี้ ๒ ปี คือเริ่มต้นเมื่อโสกันต์
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ากาพย์กนกรัตน์ แลพระเจ้าบรม
วงศ์เธอ กรมพระเทวะวงศ์วโรปการ ในขั้มเม็ย พ.ศ. ๒๔๓๓

อนึ่งในโคลงโสกันต์นี้ มีคำบางคำที่ไม่ได้ใช้ในขั้ม
นานไปจะเข้าใจยาก จึงขออธิบายไว้เล็กน้อย คือคำว่า จึงใจ
ที่มีในหน้า ๙๓ บทที่ ๕ ว่า “ จึงใจยื่นรอยเห็นอง ตามถนน ”
แลในหน้า ๙๘ บทที่ ๗ แลบทที่ ๘ ว่า “ จึงใจเมื่อถึงใคร คำนัย
สยงจึงใจก็ตรอง ว่าเป็นรุ่มรม ” ทั้งนี้ จึงใจนี้เป็นทศารผู้
หญิง แรกมีชนเมื่อรัชกาลที่ ๔ โปรดให้หัดโคลงขึ้นเป็นทศาร
แต่งตัวเสื้อแดงกางเกงแดง เสื้อมีชายยาวถึงเข่า หมวกแก้ว
สูง แต่เดิมมาเรียกทศารผู้หญิง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว รัชสังเรียกว่าจึงใจ เห็นจะเป็นเพราะอาการกิริยา
แลการตกแต่งรุงรัง จึงรัชสังเรียกดังนั้น จึงเป็นนามที่เรียก
ทศารพวกนี้ต่อมาว่า จึงใจ แลเมื่อจะคำนัยโปรดให้ร้องว่า จึงใจก็
แทนคำว่าวันทยาวัช จึงมีคำใช้ในโคลงดังกล่าวมานี้

อีกแห่งหนึ่งคำว่า สิมหาค ในหน้า ๙๖ บันทึก & ว่า นุ่ง
 สิมหาคใช้ มววมณ ดังนั้น หมายความว่าสีแพร เพราะใน
 รัชกาลที่ ๕ เมื่อตอนแรกๆ โปรดให้ข้าราชการใช้เสื้อยศแพรสีตาม
 กรมใหญ่ กรมมหาดไทยใช้สีเขียวแก่เจือดำ เรียกว่าสี
 มหาดไทย กรมกระลาโหมใช้สีน้ำเงินแก่เจือแดง เรียกว่าสี
 กระลาโหม กรมท่าใช้สีน้ำเงินแก่เจือดำ เรียกว่าสีกรมท่า
 กรมตำรวจใช้สีน้ำเงินสด กรมมหาดเล็กใช้สีเทา หรืออย่าง
 ที่เรียกว่าสีเหล็ก เรียกว่าสีมหาดเล็ก สิมหาคในโคลงนี้ คือสี
 มหาดเล็กตามที่กล่าวมานี้ มีคำแปลกอยู่สองคำที่ควรอธิบายดังนี้

พระราชนิพนธ์โคลงนิราศท้าวสุภดีการภักดีนั้น เป็นจดหมาย
 เหตุเสด็จประพาศในมณฑลราชบุรี ในโคลงยกไว้แต่เดือนที่
 เสด็จว่า “กลเดือนมาฆมาศสิ้น วัสสันต์” ดังนั้น ห้ามขยับ
 การเสด็จพระราชดำเนินครั้งนั้น ทราบว่าในยุวภา พ. ศ. ๒๔๓๖
 พระราชนิพนธ์โคลงจะทรงเมื่อไรไม่ทราบแน่ น่าจะทรงในเวลา
 เสด็จประพาศนั่นเอง ถ้าไม่เช่นนั้นก็คงทรงเมื่อเสด็จกลับไม่ช้านัก
 คงจะเป็นในขยับเอง ข้อที่ทรงเป็นถ้อยคำของท้าวสุภดีการภักดี
 นั้น เป็นการที่ทรงล้อเล่น เพื่อให้เป็นของแปลกหรือเป็นของขัน
 การเสด็จพระราชดำเนินครั้งนั้น เป็นคราวแรกที่เสด็จลำน้ำ
 แควน้อยแขวงเมืองกาญจนบุรี อันได้กล่าวไว้ในคำนำพระราช
 นิพนธ์เสด็จประพาศไทรโยค ซึ่งลงพิมพ์เมื่อ พ. ศ. ๒๔๕๕ นั้นแล้ว

(๕)

พระราชนิพนธ์โคลงพระราชพิธีศรีสัจปานการ แลคเชนทรวัด
สนาน กับพระราชนิพนธ์โคลงคั้น พระราชพิธีแห่โลกันต์ ทั้ง
สองเรื่องนี้ เป็นหนังสือที่ดี เป็นหลักฐานในการพระราชพิธี
ส่วนพระราชนิพนธ์โคลงนิราศท้าวสุภีการภักดี ก็เป็นหนังสือที่
ดีเหมือนกัน เพราะเป็นจดหมายเหตุระยะทางเสด็จพระราชดำเนิน
ประพาศในครั้งนั้น สำหรับทราบเรื่องอันล่วงมาแล้วกว่า ๔๐ ปี
แล พระราชนิพนธ์ทั้งสามเรื่องนี้ ย่อมไพเราะดี ในทางจินตกวี ด้วย
สมควรเป็นแบบฉบับสำหรับผู้ใคร่ในการศึกษา สมควรจะตีพิมพ์
ให้แพร่หลาย เมื่อเจ้าภาพในการพระศพ พระเจ้าพี่นางเธอ
พระองค์เจ้าภีษภุชงค์ มีพระประสงค์ให้กรรมการหอพระสมุด
วชิรญาณหาหนังสือสำหรับพิมพ์แจกในการพระศพ กรรมการจึง
เลือกโคลงพระราชนิพนธ์สามเรื่องนี้พิมพ์ขึ้น เพื่อจะได้เป็นฉบับ
แพร่หลาย และเป็นพระเกียรติยศ ในพระบาทสมเด็จพระจุล
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวสืบไป

สมมตอมรพันธุ์

หอพระสมุดวชิรญาณ

วันพฤหัสบดี ที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๗

พระราชนิพนธ์
โคลงพิชิตอน้ำแลคเสนทวิศวนาน

๑ ศรีสวัสดิ์วิวัฒน์เรือง	ขานินทร์
ทรงอมรัตนโกสินทร์	ออกอ้าง
เทียมสุทัศน์เทพนครินทร์	สรรพภาพ โพนธ์
ประภอยปรากฏสร้าง	สุคข์อ้อมกรุงหลวง
๑ เมืองออกอกเนกตัว	แดนคาม นิคมเอย
บรรพทิศอครสยาม	เขตรแคว้น
ทักษิณประจิมตาม	ชายฝั่ง ทเลนา
รวบรอบนคเรศแม่น	นิเวศน์เจ้าจักรวาท
๑ ต่างชาติพงษ์เพศเชื้อ	ลาวเฉียง
จรกเขตรลาวกาเวียง	ใช้น้อย
ลาวโยนกะเหรียงเพียง	แดนน่าน
อีกมลายุคค้อย	เคลือนข้างตกแหลม

๑ ต่างต่างมาลาศัน
 ล้าส่วยสรรพสิ่งนอง
 ราชทรัพย์เกือกมุลมอง
 เจริญสุขสว่างเลื่อมเคร้า

เงินทอง
 นอยเกล้า
 เกินก่อน
 คฤภครันคินวัน

๑ ต่างประเทศมาผูกพ้อง
 สวรรสูส่งความสนิท
 หลายเพศพวกพานิช
 เรือออกเข้าขายค้า

พันธมิตร
 เเนองหน้า
 นาเนก
 เครื่องใช้ทุกพรรณ

๑ ทวยราษฎร์ทั่วค้ำ
 ใ้ได้เสพิศขมลายความ
 ทำนาไร่ผลงาม
 สัมบัติบริบูรณ์ชวน

แดนสยาม
 ทกขัรอัน
 มลมัง คังแซ
 คู่แม่นันมหาศาล

๑ มีบรมพทธรันเนอ
 ทั้งแท่งสนิทหมค
 พิศพรรณมณีสด
 อุดมรูปเอกอคร้าว

มรกฏ แก้วแซ
 บัร้าว
 สอาดเอี่ยม องค์เอย
 ทั่วหล้าชวนชม

๑ เป็นที่เคารพน้อม
ทวยราษฎร์เกษมสันต์
ประกอบเครื่องสักการอัน
หลักนครคหฬ้า

อภิวันต์
ทิวศน์
รวิเรข
แหล่งท้าวแดนสยาม

๑ แดงความตามแรกตั้ง
นำพระพัฒน์สัตยามี
เงาะภักตร์พทนมณี
สองคาบขบเขือง

พิ
แยบเขือง
รัตนัญญี มาแซ
อย่างครั้งโบราณ

๑ ถึงกาลกำหนดได้
ทกทั่วมาตยมนตรี
ในพระอโยสศศรี
ทำสัตย์สาบาลน้อม

คฤ
พรังพร้อม
รัตนศาสตร์ คาแซ
รับน้ำสัตย์ยา

๑ จักแสดงแห่งเหตุเขือง
บรมราชสรีรวงษ์อัน
เสด็จเถลิงมไหสวรรย์
ล้วนแต่ทรงกอบเกอ

ปางบรรพ์
สืบเชอ
แนวเนอง มาแซ
กจนสืบมา

๑ ปางพระบาทพิตรเจ้า
เสด็จปราบเสี้ยนไผท
เถลิงถวัลย์ราชสมบัติ
ฝูงราษฎรคลาศแคล้ว

บรมไปย กาเซย
เสด็จแล้ว
สุริย์ชัย กระทบชัย
เทือกอรันรทรวง

๑ ทรงทำนบกัศเวศย์ข้อม
ฟากฝั่งบูรพทิศสาร
พร้อมราชินีเวศน์สถาน
คลของขุคตะพานช้าง

ปราการ
ก่อสร้าง
เสถียรสถิตย์ ทิวแฮ
ดินถ้วนการนคร

๑ ขนานนามกรุงเทพไท้
อมรรตน์โกสินทร
องค์พุทธปฏิมากร
สำหรับขารเมศไท้

มหานคร
ที่ไว้
มรกฎ แก้วเอย
ธีราชผู้ผ่านสยาม

๑ ทรงจัดการฝ่ายข้าง
พระราชกฤษฎีกา
บำรุงเหล่าพฤนทา
อีกประชาชนแล้

อาณา จักรแฮ
เก่าแก่
มาตย์ใหญ่ น้อยเอย
ทั่วหน้าศุขเกษม

๑ ฝ่ายการพทขจักรให้	ผจงจัก
อาวาสพทขรูปรัตน์	ที่ไหว
ไพศารจัญจรลี	เรื่องเวช
อีกพระมณฑปไว้	ที่ตั้งพระสถรรม
๑ มีรเบียงล้อมรอบค้ำว	แดนอา วาศเอย
ลายวาคเรืองรามา	เกียรคอ้าง
นามศวีรัตนศาสตร์	รามราช วังแซ
เชิญพระแก้วสู่สร้าง	สืบล้อมเสริมการ
๑ แล้วจึงคำรัสให้	ประชมกัน
กำหนดขยละสองวัน	พรั่งพร้อม
รับน้ำพระพิฆณอิน	เปนสวัสดิ ตเอย
ทุกกระทรงมาน้อม	นอบเกล้าปฏิมา
๑ แต่พระชติยราชน้อย	ใหญ่ยง
ลายอย่างสิ้นนวนทรง	เช่นใช้
คามเคยแต่งพระองค์	ห่อนยัก อย่างเอย
เฝ้าที่ทองพระโรงใต้	รับน้ำบังคม

๑ วันประสมหมี่ข้า
จิตรมาศไตรคิณี
ภัทรบทเตรสมี
เปนนแบบขาค้าง

ทูลขลุ่ย ยาทเอย
ออกอ้าง
ภาพักษ์
ไ้เว่นยี่เสมอ

๑ ครั้นพระพทลเลิศล้ำ
ไ้ไ้เสด็จเดถึงถวัลย์รัช
ทรงประพฤคิยแฉกขัต
โดยชนบสืบเค้า

เกษกระษัตริย์
ครอยเกล้า
คิยเพศ โพน้แซ
ชิราชไ้ ชิบคินทร์

๑ ถังพระบรมนารถเจ้า
เสวยสวัสดิทิทรงนาม
ขรรมนิยมกัเนื่องตาม
แม่นพระไอยกาเจ้า

จอมสยาม
นั่งเกล้า
กั้นต่อ มาแซ
ฉิกไ้ชันกา

๑ พระทรงตำริศไ้
พุทชรูปชนมพรรษา
ถวายเป็นพระไอยกา
ฉิกส่วนพระองค์ล้วน

ฐาขนา
สยถ้วน
ชนกนารถ
กไ้ไ้ล่ท้วยทองคำ

๑ แต่ส่วนซึ่งเสด็จได้
ทุกพระองค์ทรงฉัตร
นอกจากราชสมบัติ
เป็นแบบแต่ครั้งนั้น

ตำรวรัช
มาศกัน
ฉัตรว่าง เว้นนา
ตลอดของปัจจุบัน

๑ ครั้นเสด็จขบวนารถเอน
ให้ก่อปรมณทลสถาน
ประดัยขยุบดวงมาลัย
ครบเครื่องสักการทั้ง

โองการ สังกษ
ที่ตั้ง
ไพจิตร
เสร็จถ้วนสามสถาน

๑ จิตรมาศสองคำชน
วันเริ่มราชพิธี
สมโภชเพื่อเกิดศรี
ทั้งพระประยูรวงษ์ได้

ทกย
สัจย์ไซ้
สวัสดียิ่ง ขาวแซ
นอบน้อมบูชา

๑ สมเด็จพระบรมนารถไท้
พระปรเมนทรมหา
ถวัลยราชบรมราชา
ครองพิภพเป็นเจ้า

ชนกา ชิเบนท์เอย
มกุฎเกล้า
วิเศกสืบ วงษ์แฮ
ปกเกล้าแหล่งสยาม

๑ พระทรงตำริหัด้วย
มีพระคุณคัมขจัต
อีกพุทธปฏิมาขัต
พระชนกไอยกาเทียบ

พทชรัน
เค็กเสียน
คิยราช ก้อนแซ
เทียบไว้ต่างองค์

๑ ควรจักประนตน์อ้อม
ทกหกมาศกิงขี
พรอ้อมกันกับพิช
ซุมพระวงษ์เศล่าข่า

อัญชลิ
ทิวหน่า
เสดตงลัตย์ ไซ้นา
บาททั้งกรงหลวง

๑ แลวจิงตำริชั้น
แต่พระวงษ์เสนา
เห็นโดยราชอัยยา
เพื่อเกิดสวัสดิทิกอบกั

ปฤกษา
ทิวผู้
ไครยท่าน นั้นแซ
ก่อเกอศุภผล

๑ จิงทรงสฤษทิสร้าง
เทียบช่อเช่นศรราม
จัตแสงเรียบเรียงตาม
คำประกาศเพิ่มเติมเของ

ศรสาม เล่มเฮย
ราชเรือง
ลำคัย แผ่นดินแซ
เก่าข้างกลางคง

๑ แล้วเสด็จออกวัดด้วย พร้อมพระวงศ์ภรรยา อีกหมู่มาด้วยพระ ทำสังคายนาตลอด	ทุกปี ใหญ่ ยพาห์ที่วัน ด้วแซ เยียงกัก่อนกาล
๑ จักบรรยายขบถด้วย โดยพิศดารแสดง ตามการซึ่งทรงแปลง ตลอดที่จับมาใช้	ถ้แดง เรื่องไว้ สรรเปลี่ยน เช่นนสืบมา
๑ คลื่นเจตนาที่ สองคำราชพิธี การแสดงสังคายนาที่ หมายจ่ายรายแจกทั้ง	คฤถ์ เริ่มตั้ง ศกสวัสดิ์ ทวนหน้าพนักงาน
๑ จัดการตามตำแหน่งพร้อม โดยขนบโบราณกาล ศรัทธันศาสดาสถาน ทุกสำมาสยซ้อง	ชาวงาน เก่าพร้อม อวาต วิงเอย รับตั้งแต่งการ

๑๐. โตะหมี่^๒โตะตั้ง^๒
 บนพระแท่นศิลาวรรณ
 พระพุทธรูปไชยศิริ^๒
 ทั้งพระธรรมทองถ้วน

เคียงกัน
 เสวตรล้วน
 ทองนาก สามเษย
 เทียบพร้อม^๒ไพบุลย์^๒

๑๑. เทวรูปเขนเจ้าท่วน^๒
 ปรเมศวร์วิเศษ^๒ขำรง
 พรหมาธิ^๒ไททรง
 อิกอมาล^๒คัคคัท้าว

สี่องค์
 เกษท้าว
 หงษ์^๒เท็จ เกร็วแซ
 เทพ^๒เทม^๒หิษ

๑๒. เทวรูปเชิญเครื่องตั้ง^๒
 เชิญพระสุพรรณบัตร^๒เขวียง
 ขาวกรพระขรรค์^๒เพียง
 หนสคำตั้ง^๒อ้าง

คู่เคียง
 หัก^๒ถ้าง
 นายมหาค เชิญนา
 เทพ^๒ไซ^๒เชิญ^๒แสง

๑๓. ชันหยกเขี้ยว^๒จิตรพร้อม
 กลางตึกเทียน^๒ค่านัย
 พระถ้วยเล็ก^๒โมรารัตย์
 หีบพระขำ^๒มรงค์^๒ล้ำ

พานรับ รองแซ
 คั้ง^๒น้ำ
 เพ็ชรรอบ ป่ากเฮย
 เลิศล้วน^๒จินดา

๑ แสงศรสามเล่มแม่น
พรหมมาศปลั้ววาคนาม
อัคนิวาคอีกเป็นสาม
ทอศพาคราวเรียงไว้

ศรสาม นรายน้อย
ท่านให้
ศอกเพชร รัตนนา
สถวนควรแสง

๑ ขรรค์ไชยศรีสวัสดิ์อ้าง
อีกพระขรรค์เนาโลหะ
ใจเพชรคายค่ายพระ
แสงกายทรงเค็มท้าว

นามชนะ
เวียดหัว
แสงแฝด คู่เซย
ชิวาษผู้ผ่านไฟ

๑ ขารกรเทวรูปใช้
ศักดิ์สิทธิ์ฤทธิญาไชย
ภู่นหินคายฝักอะไร
ศรเพชรขนประจุหน้า

เสนาใน
เลื่องหล้า
เงาซัด เกลียงเอย
ยบุนเรืองพลอยราย

๑ หม้อเงินน้ำปริตตั้ง
นับสิบสองหม้อเรียง
ลำฤทธิหนึ่งขันเคียง
สถัญญ์สถรรูควงซ้ำ

บนเคียง
เขยมน้ำ
อยู่ค่าง ม้านา
รอมม้าพุทธมนต์

๑ นมัสการตั้งเครื่องห้า
ราชอาศน์บั๊กทองเตรียม
อาศน์พระประยรรวงษ์เจียม
อีกอาศน์ระสงฆ์ให้

ขรรมนิยม
แต่งไว้
แพรรลาค
ลาคผ้าพรรณขาว

๑. สงฆ์สามสิบแปดถ้วน
ซึ่งรักษาศีวิวัช
ล้วนทรงขี้ฎุกจัก
ต่างรงขี้จิตรหมัน

ตามกระษัตริย์
ก่อนนั้น
แต่ที่ ควรรณ
ทำซ้องสวคมนตรี

๑ พระที่นั่งนามออกอ้าง
มวญหม่เจ้าพนักงาน
ไต่เครื่องพิชการ
เทียบปีตทองเงินทั้ง

ไพศาล ทักษิณแฮ
แต่งตั้ง
สามไต่
คอกไม้เจิมงาน

๑ ไต่ใหญ่ไว้ตั้งพระ
ขวาพระสยามเทวา
สุวรรณบัตรปฏิมา
แล้วทอกราชอาศน์ไถล

ราชา วุชเชย
จักไว้
ไซยฝ้าย ซ้ายแฮ
ไต่ตั้งพระไซย

๑ พระชันษาจักตั้งที่
บนที่นั่งพิศาลสถิตย์
บุษบกฉลักรวิจิตร
ทองยี่ดัดคิกระจงเรือง

เวียงชิต กั้นแฮ
บุรพเบียง
ลายลวด
ลคชั้นกระจงราย

๑ คาข่ายมาลัยมลิร้อย
ฉัตรขอกบุษบกไสว
ฐานตั้งพุ่มมาลัย
นำบุษบกวางม้า

แขวนรอย
ทวนห้า
ประทีป แฉกแฮ
ฉลักร้วนลายทอง

๑ จักเครื่องทองแต่งตั้ง
โดยขนาดธรรมเนียมการ
สี่สำหรับเครื่องพาน
หนึ่งเครื่องพานสองชั้น

ตามงาน ประจำเฮย
ก่อนนั้น
ทองทิศ
รับด้วยโต๊ะถม

๑ เทียนชนวนขวดคอกไม้
สุหรัยสุคนธ์รองถาด
ห้าที่ทอตราชอาศน์
สุกเครื่องเบียงปลายไซ้

เวียงกลาด
แต่งไว้
พรมเทศ
จึงตั้งบายศรี

- ๑ ครันไ้ลมยยามค้ำเข้า
 จิ่งเสกัจสัพโพศาล
 ทรวงจคนมัสการ
 ทรวงสรว่ายปรายทัง
- ๑ จิ่งท้าวผู้ใหญ่เข้า
 ตีตแ่วนสำรับเวียน
 ประโคมแซ่สนั่นเนียร
 ลังแ่วนรับต่ออ้อม
- ๑ พระวงษ์แลเข้าบาท
 นั่งต่อตึกนี่องไป
 รัยสังแ่วนเวียนไ้สว
 สามีรอบแ่วนรวมพร้อม
- ๑ ครันไ้เสร์จเสกัจจ้วย
 คำรวจแห่ส่วิหาร
 จุกเครื่องนมัสการ
 ทรวงรัยเบญจศีลน้อม
- รติกาล
 แต่งตั้ง
 ทกเครื่อง แลวันนา
 ที่ห้ามฉกฉล
- จุกเทียบ
 นอบน้อม
 นาทเส่นาระ เลียงแซ
 รอบห้ามฉกฉล
- ฝ่ายใน
 แวกล้อม
 สัมโภช
 เสร็จแล้วทียเทียบ
- ราชยาน
 มหาดห้อม
 บุษิต พระเอย
 นอบตั้งอริษฐาน

๑	เบ็องนั้น้อลัทธิผู้ นุ่งห่มเสื้อขาวสะอาด คุกเข่าอ่านประกาศ เชิญสัคขโองการเจ้า	รับราช โองการ นอบเกล้า ทวยเทพย์ ปวงเซย แผ่นดินล้ำแสงดงสาร
---	--	--

ร่ายคำประกาศ	ข้าภูบาลบพิตร	น้อมศิริลัทธิตำนัษ	รับ
บรมราโชงการ	ประกาศสารล้ำสงฆ์	อีกองค์ทวย	
เทพไท	ในพิภพมณฑล	อันมาดลทิน	จักกล่าวชี้
ตามตรง	จงตั้งโลศรสัคขาคำ	ว่าพรรณเรื่องพระพทธรัตน	
ปฏิมาภรณ์แก้ว	เลิศหลากแล้วอย่างยิ่ง	หาสิ่งเสมอ	
ยมิ	เป็นมณีพิเศษนัก	ล้วนเลิศลักษณะมงคล	ทั่ว
มณฑลแดนสยาม	ศาลคัยความเช่นเช็ญ	ให้อยู่เย็นคัย	
ร้อน	เลื่องสท่อนคู้เมือง	เรื่องพระเกียรติปรากฏ	เช็ค
พระยศมหัสจรรย์	แต่ปางบรรพ์เบาราช	สถานกรุงเทพ	
ทวารว	ศรีอยุธยายังคง	นัยพระองค์วรกระษัตริย์	ได้
ดำรงรัตนราไชย	ล้ำคัยในสามสิบสาม	จักนัยตามกำหนด	
ปี	มีสิร้อยสามสิบเจ็ด	นัยเสรีจันเส็ยกรุง	การบำรุง
ใหญ่หลวง	ปวงไข้ห้ามเค็กไต้	ให้ยาตรทัฬมารอ	ขอ
พหลมารบ	ตระหลบถึงกำแพงเมือง	เปล็องรัพลมาก	

หลาย กรุงทำลายหลายหน ป้างผจญไฟรี เพราะ
ไ้ไม่พทุชรัตนัน ึ่งพิชิตีคาลเปิน เห็นประจักษ์ทุทครา
ภายหลังมาพินาศ พม่ากวาคเมือเมือง ลำเค็ญเค็อง
นานา ครันล่องมายมีคิง ถึงครันตั้งชนบรี เจ้าศรี
สัคนาคนหุค ริงริยทุชอปฺรราช เหตุอาชมาฏแกกััน พลัน
ประหารชัพม้วย ักวทุททุชือคังการ ทรงทรวายสารสัน
เสรีจ ึ่งสมเค็จเจ้าพระยา มหากรรมตรีษคัก เทช
พรรูกจอมพล ยกไปคลลันช้าง เข้าคักง้างรกวาญ
ลาวบหาญค่อรบ เจ้าเมืองหลยล่าหนึ ครันขมิไชยช่านะ
ไ้ทุพระแก้วพระบาง พलगให้ค่อนครวเคิน เชิญพระแก้ว
ลงมา สถาปนาไว้วัง ยิงฉโรงพระแก้ว แล้วแผ่นดิน
คาลเปิน ช้อลำเค็ญเกิตมี เจ้าชานีวิปริต ผิด
สัญญาวีปลาศ เกิตอชาทวักอชค ลำสิ่งทุชช้องมี ผู้
ที่ไปสงคราม ไ้ค้วความชากรมริง ถึงภรรยาคทุชผู้ ธิ
รคัคเหตุไป ในแวนแคว้นเชตรชอม จอมกรรมตรีษเค็จ
กลัย หวังรงบโดยคี่ ปองไ้มีอาชมาฏ ครันเมือ
ยาคตรถึงกรุง การเกิตนงหนันหนา แสนเสนาประชม
พร้อม น้อมทลให้สำเร็จ เชิญเสค็จเถลิงถวัลย์ พลัน
ไ้เห็นปรากฏ มีสมบคพทุชรัตนัน ึ่งพิชิตีคาลเปิน เกิต

ข้อเข็ญวาวี เหตุบุรามีจักได้ พุทฺธรัตนไฉนเฉลิมยศ
 ปรากฏให้เกิดพิณาศ พระบาทปรายเสียนเสด็จ สมเด็จพระ
 พระพุทธชยอศฟ้า เจ้าจอมหล้าฟ้าโลกย์ คาลคัยโคก
 เหล่าประชา เสวยศิริวาไซสรวรย์ มหันตคุณกิลก พระ
 เทชปกชนนิกร เหล่าราษฎรไต่คัย ให้ทำนุคนครใหม่
 ใครให้ข้ามฝั่งบุรพ์ ภูลพลเพียบสร้างเสด็จ เสด็จข้าม
 มาประทับ รัยพระแก้วมาวัง ขให้รักรักษ์พิหาร ใน
 สถานพุทฺธรัตนัน จังหวัตรเยียงรอบล้อม อ้อมพิหารอุโบสถ
 ปรากฏทั้งมณฑป จบจวรวรอบอาราม ให้ชานานนามมี
 ศรัทธันศาศคา เข็ญปฎิมาสู่สถิตย์ เครื่องขุชิตหลากหลาย
 หลาย ถวายค่านัยสักการ ล้วนมเหพาฬารเสด็จสรวพ
 ไฉนสำหรับขารมี เฉลิมศรีพระนคร ขจรพระเกียรติคุณ
 เครง เกรงพระเศชท์หมก ปรากฏเกิดสวัสดิ์ ปรีดิ์
 เปรมปรวณาคุก คาลคัยขุคเป็นหล้า ถ้วนทุกหมู่ไพโรฟ้า
 ซากซ้อเคืองเข็ญ แลนา ๗

๑ ข่าวความเข็งถึงพม่า ว่าฝ่ายกรุงตั้งตึก คึก
 ใครราณให้ร้าย หวังใคร่ปรายให้เตียน ก่อความเพียร
 อิมเอิบ ใจกำเริบรุนแรง ต่างจักแจงเตรียมทัพ สรวพ
 ยกพยุหยาตรา ลาศมาคลกกาญจนบุรี ขก็กริพลย้าย

ฝ้ายไปรับพระ
 แตรกรด่ากลั้ว
 เรืองรุ่งรันชั้นยาน
 เห็นปรากฏยิ่งนัก
 เบิกยาน
 ถาวรยืนนาน
 เท่าทรงพระชรา
 คลได้เจ้าคดียี่
 เสรีจสวรรคดลวงลับ
 ผู้ทรยศอาจหาญ
 เคียน
 ขจิตไภยเสรีจ
 ภิเศก
 ฟังพระกฤษฎาภินิหาร
 ประจักษ์โดยตรง
 คับคั่งทั้งผอง
 เถลิงถวัลยราชไชสุริย์
 ยานกมลทุกผู้
 ไซพิศม์หวนกลับกลัก

อำนาจพระเคซา
 ขให้เลิกทัพคืนกรง
 คาลคัยด้วยขารม
 ประจักษ์คุณรัตนไทรย
 ตรีครองการผดุง
 สำราญในศิริรัช
 พระโรคมายันตาล
 ประสงค์ที่เวนสมบัติ
 นัยยี่สิบเจ็ดปีเศษ
 หากบันทาลเอ็กอ
 คินคายเคียวสดวกก็
 สมเด็จพระพุทธเลิศหล้า
 พม่ามาต่ออยทข
 ทรงผดุงพลเมือง
 พระมณเฑียรตัญญา
 พระเหตุไทย
 บำรุงพุทธศาสนา
 เสวยสมบัติบำรุง
 พรชกาลพระชนม์
 แต่บรมขัติโยรส
 บัดมีเหตุการณ์ขยด
 รือเรื่องร้ายตาย
 เพื่อบรมพุทธรัตน
 เสด็จปราบดา
 เหล่าหม่อมอัญแดกรา
 กระทบกาลสวามิภักดิ์
 . เห็น
 สิ่งสวัสดิคิมลมัง
 ล้วน
 ต่างชั้นชมบรรเทิง
 เช่นศขทั่วทุกคน
 ครั้นเมื่อปลายประชวร
 ตรีสไม่ไ้สามวัน
 เสด็จสู่สวรรคต

กำหนดพระชนม์พรรษา   คณนาห้าสิบแปดตรง   ดำรงใน
 รัชสมัย   จักรณันต์วันสิบหกปี   จึงเสนาบดีทั้งหลาย   ยิน
 ขอบถวายฉัตรเสวตร   แต่พระเชษฐโอรสา   อัญเชิญ
 ราชากิเศก   เอกขำรุงกรุงสยาม   พระนามจากฤกษ์
 สมเด็จพระนั่งเกล้า   เจ้าพิภพคัยยุค   ทำนกวรพทชศาสตร์
 บำเพ็ญราชกุศล   ประชาชนชื่นบาน   ภายหลังการเกิด
 พลัน   เวียงจันทน์เริ่มก่อขบถ   คิดแทนทศเหลี่ยมหาญ
 อิงกฤตการทราบมา   ขให้กรีธากองทัพ   ยাত্রไปรับรวี
 ตัดชิงเวียงพินาศ   กวาดครวีลาวอพยพ   ทบทัพกลับคืนกรุง
 ขำรุงราษฎร์ให้เย็น   เห็นอำนาจขามี่   คุณศรีรัตนปฏิมา
 ให้สถาปนาอาวาส   เอี่ยมสะอาดไพบุลย์   เพ็ญภูมเพิ่มเต็ม
 ต่อ   หล่อปฏิมาสององค์   ทรงเครื่องหุ้มทองคำ   ทำ
 ไว้ในอุโบสถ   กำหนดหกศอกหมาย   ถวายไอยกาชนก
 นารด   แต่พระบาทสององค์   ดำรงราชไชสวรรย์   มหันต
 คุณาภิเษก   เอกอุคมนาณา   ภายหลังมาจันคด   ทำ
 ทุรยศยุ่งยัย   คาลรบจับได้สัตว์กตายน   หลายครั้งเห็น
 ประหลาด   ทั่วยอำนาจพทธรัตน์   อาจบ้ายัตทุกซ์พ้อง
 เห็นประจักษ์แซ่ซ้อง   เอื้อออสรวเสริญ   ท่านนา   ฯ

๐ เจริญความสุขสวัสดิ์ ยามพิบัติทรงประจวบ ไกล
 เกื้อจวนหนักนาน ^{ให้} จังโองการให้หา ท่านเสนาบดี มี
 พระราชดำรัส รัชสมัยค้มอบให้ ^{แม้ว่า} ใต้พระวงษ์ องค์
 โศกเป็นที่เย็น เห็นควรเป็นที่พึง ^{จึง} ให้มอบศิริรัช คำรัส
 แล้วไ้ไม่นาน ^{ได้} สยามวารสวรรค์ กำหนดคนับพระชนม์
 คลหกสิบเศษห้า ^{นับ} กาลชำเถลิงถวัลย์ ยี่สิบเจ็ด
 ทัพถ้วนับ ^{เสนา} บัติกรายทูล ^{ตาม} มุลเชิญเสด็จเสด็จ
 สมเด็จพระมอณาธิราช ^{พระ} บาทเสวยสวัสดิ์ ^{คำ} ารงรัช
 ราไชสวรรย์ ^{สืบ} สืบสืบสันตติวงศ์ ^{ทรง} พระนามประกาศ
 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า ^{เจ้า} พิกพอยุทธยา ^{ทรง}
 กรุณาทั่วผอง ^{ป้อง} เมตตาทั่วผู้ ^{สู้} ทำนุกทั่วหลาย
 หมายบำรุงทั่วหน้า ^{ทุก} ไพรฟ้าพรหมณ์ชี่ ^{มี} พระไทย
 เทียงตรง ^{ทรง} พระราชศรัทธา ^{ใน} ปฏิมาภกฏ ^{เพิ่ม}
 เติมยศให้เด่น ^{เป็นที่} ทรงค่านับ ^{กับ} ปฏิมาทั้งสอง ^{ผล} ของ
 พระโอบกาธิราช ^{พระ} ชนถนารถิชชี่ ^{โปรด} ใ้มีเวลา
 มาพร้อมในอุโบสถ ^{กำหนด} ับสองครั้ง ^{ตั้ง} ถอนำทำสัตย์
 ยัตแล้วไ้ยังคง ^{กราบ} ประนมทุกเมื่อ ^{เพื่อ} พระเกษเย็น
 นาน ^{กาล} พระคุณขึ้นเนา ^{เฝ้า} สิ่งทักซ์ให้หาย ^{ฉาย}
 สิ่งศุขให้เด่น ^{ร่วม} เย็นทั่วเขตกั ^{กับ} ร้อนทั้งอาณาเขตร

ต่างประเทศชวนกัน   มาผูกพันขโมยใคร   ก่อการคืบคลานมั่ง
 ให้คืบคั่งค้ำขาย   ความสยบบ้านเมือง   เจริญเรื่องยิ่ง
 กว่าก่อน   ผ่อนราชทรัพย์บริจาค   เงินทองมากหลากวิจิตร
 ทรงราชทิศถวายเป็น   ในบรมชนกนารถ   ทรงพระราช
 ศรัทธาหนัก   เป็นที่รักชาวชน   การกุศลนิรันดร   ปฏิ
 สังฆรณ์อาวาศ   พระศิวรัตนศาสตร์   พุทธปรากฏปรากฏมี
 ศิวรัตนเจดีย์สร้างเพิ่ม   เริ่มวิริงหลากหลาย   หมายสร้าง
 ซ่อมไขขาด   พระบาทขำรงรัฐ   เสวยสมมติจวนครบ
 บรรจบนับสิบแปดปี   มีพระโรคพลันมา   เวลาเมื่อเกือบ
 ใกล้   ให้หาเสนาบดี   มีโองการดำรัส   ว่าศิริวิธท่าน
 มอบ   ใต้ออกการบำรุง   ครองคองขอกัน   ไขผ้าฝน
 เชิญตั้ง   แล้วแต่ทั้งหลายเห็น   เป็นคำสั่งเท่านั้น   ครั้น
 ล่วงข้ามวันมา   พระโรคยាយากนัก   จักกำหนดพระชนม์
 ดลหกลีบหัวได้   จอมพิภพวิราชไท   สุกสันต์สุวรรณคัต
 แลนา   ๓๖

๐ ขษณพลันมนตรี   อธิบคิแลพระวงษ์   อีกทั้ง
 สงฆ์ปัญญา   บรรดามารพร้อมพริก   จักเห็นพระองค์ใด
 จึงพร้อมใจเห็นเสร็จ   สมเด็จพระบรมราชาไรต์   ควรพระยศ
 เถลิงถวัลย์   สืบสืบสันตติวงษ์   ดำรงราชประเพณี   เจ้า

จอมชกัับสังข์   ถวายไชยมงคลช้อง   ค้องแบบขัติยจรรยา
 จึงบรมราชาภิสิทธิ์   สถฤติพระนามประกาศ   พระบาทสมเด็จพระ
 พระปรมินทรมหา   จฟ้าลงกรณเกล้า   เจ้าจอมอยุทธยา
 ช่างราไชยสวรรค์   โดยราชธรรม์ทศพิช   ประกอบกิจอารี
 ให้มีความเกษมศุข   ทำนุกซ่อมพระนคร   บำรุงราษฎรอยู่
 เย็น   เป็นที่พึ่งทั่วหน้า   เหล่าไพร่ฟ้าฟูใจ   สงเคราะห์
 ในวงษ์ตระกูล   เพื่อมิให้สูญสืบสาย   หมายประโยชน์
 นานา   เรียนวิทยายุทธ   รู้เจนจิตต่างต่าง   สร้างจิตร
 คร่ำเขาคาย   คลายใจทางขางหมด   เรื่องพระยศผู้
 เลื่องพระเดชบิณฑาม   ความสรรเสริญเป็นนง   ทรงปรารภ
 ธรรมเนียมแปลก   สิ่งเปลี่ยนแยกธรรมเนียมไทย   เสด็จ
 ไปนอกประเทศ   ทอดพระเนตรแดนขวา   ภายหลังคลา
 ค้าอินเดียน   สู้เสียดรพิชมากหลาย   หมายประโยชน์ได้
 เห็น   เป็นคุณเพื่อบำรุง   กรุงเทวมหานคร   ให้ถาวร
 คุชสวัสดิ์   ซื่อซ้องซัดคึกแก   สิ่งต้องแท้ต่อตาม   รั้ง
 พยายามเป็นคุณ   กอบการุญทั้งผอง   ครองยุติธรรมชำระ
 ทรงสถาปนาอวาศ   ศิริรัตนราชพิช   วจิตรจรัสไพฑูริย์
 นเรนทรสุริย์เสวยบรมย์   อุดมคัวยราชคฤงฆาร   สรรไพพาร
 บรู๊ต   ภูลพระยศอย่าไปเกษ   เชิญเทพยในแหล่งหล้า

หกห้องฟ้าอมรพิมาน   มาฟังสารคำขระภาค   ขออำนาจ
 ไตรรัตน์   กับความสัตย์ซึ่งพรรณนา   ช่วยรักษาขรม
 ภาวะศรัย   ให้ขจิกถยันตราย   พระฤไทยหมายประสงค์
 สิ่งใดจงสำเร็จได้   อย่าให้มีกักกัน   คัทรุนันพลันพินาศ
 ให้พระบาทดำรง   ทฤหมายจงยื่นยั้ง   สิ่งศุขศิริสวัสดิ
 พรรณพิพัฒน์จงได้   ให้พระเศษานภาพ   ปรายทุกทิศทุก
 พาย   ผู้ป้องหมายเป็นศัตรู   ปวงวิญูในนอก   เอาใจ
 ออกไปใครง   ต่อองค์บรมนรินทร์   บดินทรจอมขราขาร
 จงยันดาลวิปลาศ   ช่องโอกาสอย่ามี   ร้ายเป็นคักลบักลาย
 หายอาฆาฏกลยเกลื่อน   เงื่อนข้อผิดเป็นชอย   กดยกล
 กิจเกอหนุน   ให้เป็นคุณแก่กรง   บำรุงพระยศต่อเต็ม
 เฉลิมพระเกียรติเกรียงไกร   ให้มีไชยขำคัก   ผู้ใดนึก
 จงวินาศ   ราชตระกูลประเพณี   ให้มีความเจริญสวัสดิ
 นำพระพัฒน์เป็นประธาน   อิกยันดาลบรรดา   พระวงษา
 นวงษ์   ทุกพระองค์ใดใด   ทั้งฝ่ายในฝ่ายนำ   อิก
 เหล่าข้าทูลลของ   จงปรองคองผาศก   ทำนการยติ
 ขรรณ   ช่วยป้องกันพระนคร   ให้ถาวรวัฒนา   ทั่วสี่มา
 มณฑล   สกลราชอาณาเขต   ประเทศด้าวแดนสยาม

ให้มีความสุขสวัสดิ์   สรรพพิบัติอย่ามี   สรรพสิ่งก็จงได้
 ให้วิไลโสภณคองาม   ตามบุญคุณต้อง   อย่างชักข้อโดย
 กาล   ัญญาหารสมบูรณ์   จงเพียงภูโลโคย   ใน
 พิภพอาณาจักร   ขอมเหล็กขตั้งหลาย   อันบรรยายออก
 นาม   ตามประกาศแต่หลัง   ซึ่งได้ฟังคำพร้อง   อีก
 สัตย์ซ้องปัญญา   คุณพจนสารนา   ทั้งอันภาพพท
 รัตน์   แลความสัตย์แห่งข้า   จงเสด็จสมอย่าช้า   เช่นช
 ทุกประการ   นั้นเทอญ   ฯ

๑	ครั้นชานคำประกาศสิ้น	ชบวนสาร
	ส่งมส์วกลียสองตำนาน	เพรียกพร้อง
	จบเสด็จกลับสู่สถาน	อาวาค ตนแฮ
	เหล่าพวกคนตรีซ้อง	แซ่ซ้อมเลี้ยงประโคม

๑	พราหมณ์สองเขวียงห่มเสื่อ	ครุยกกรอง
	อ่านคชคินน์ที่ทำนอง	จัดแจ้ว
	จบลาเข้าสังข์สอง	มโหรีขี้ก สองนา
	ครั้นเสด็จสู่ลาแล้ว	เสด็จขึ้นราชฐาน

๑ ครน^๕ชนสามคำ^๕เข้า
 ข้า^๕พระรัตนศาสดา
 พนักงาน^๕ทก^๕หม้^๕มา
 รัย^๕แต่ง^๕ตั้ง^๕เครื่อง^๕แล้ว

เวลา
 กวาด^๕แผ้ว
 ตรวจ^๕จักษิ การ^๕เอย
 เสรี^๕พร้อม^๕ทก^๕พร^๕รณ

๑ พระวงษา^๕วิราช^๕เจ้า
 โขม^๕พัตร^๕เขียน^๕ทอง^๕ทรวง
 นล^๕อง^๕อง^๕ค^๕ย^๕ภ^๕ท^๕อง^๕ผ^๕ง
 ล้า^๕พระ^๕วงษ์^๕ผู้^๕น้อย

ต่าง^๕องค์
 สุก^๕พร้อม
 ค^๕ค^๕เล^๕อ^๕ม
 คาค^๕เล^๕อ^๕ท^๕ร^๕ง^๕ลา^๕ย

๑ ทรวง^๕วอ^๕ท^๕ร^๕ง^๕เส^๕ล^๕ย^๕ง^๕ก^๕น
 ม^๕ทาค^๕เล^๕ก^๕เช^๕ิญ^๕เค^๕ว^๕ร^๕อง^๕น^๕อง
 เช^๕ิญ^๕แสง^๕อ^๕ว^๕ร^๕อง
 ถ^๕ง^๕ท^๕ว^๕ร^๕ว^๕ค^๕ย^๕ง

กล^๕ค^๕ท^๕อง^๕ ข^๕ว^๕าง^๕เ^๕อ^๕ย
 เ^๕น^๕อง^๕ข^๕ง
 เ^๕ร^๕อง^๕ต^๕ค^๕ เ^๕ล^๕ย^๕ง^๕แ^๕ช
 ยา^๕ตร^๕เข้า^๕อา^๕ร^๕าม

๑ อ^๕ก^๕หม^๕มุ^๕ข^๕มา^๕ค^๕ย^๕ม^๕วัน
 ต่าง^๕น^๕ง^๕กร^๕ว^๕ย^๕เซ^๕ิง^๕สี
 เ^๕ล^๕อ^๕ข^๕าว^๕ค^๕าค^๕คร^๕ย^๕มี
 ช^๕น^๕แ^๕คว^๕แ^๕ล^๕ร^๕ถ^๕ซ^๕อง

ม^๕น^๕ต^๕ริ
 เ^๕ล^๕ว^๕ต^๕ร^๕ท^๕อ^๕ง
 ล้า^๕ร^๕ค^๕เล^๕อ^๕ม เ^๕ง^๕า^๕เ^๕อ^๕ย
 ส^๕เ^๕อ^๕ง^๕ว^๕ัง^๕ส^๕ถ^๕าน

๑ ทนายถอเครื่องยศร้อย
พานเหลี่ยมพานกลมตาม
พานเล็กโต๊ะธาดาสาม
กากระโถนคนโทพร้อม

เรียงงาม
ศักดิ์เยี่ยม
ขนาดเขื่อง ยศหนา
พริ้งเต้าพรตตาม

๑ นางนาฏตำแหน่งท้าว
นุ่งยกใหม่พินดี
ห่มสไบขี้กทองมี
กาหีบกระโถนทองถ้วน

อิริยศักดิ์
เสวยตรถถ้วน
คอกแย่ง
ยศท้าวนางใน

๑ ท่านผู้หญิงมียศถ้วน
มุกมาตย์สูงศักดิ์นา
นุ่งขาวแต่งตนมา
พร้อมพริ้งห่มเมียน้อย

ภรรยา
สรว้อย
มีเครื่องยศแซ
นั่งกลุ้มตามรบเขื่อง

๑ สายแสงสรีรย่องพิน
นัยท่วนสามนาฬิกา
เสด็จทรงเครื่องราชา
ทรงพระราชยานแพรว

นภา
เศษแล้ว
ภรณ์เสวยตร พัตร์เอย
เพริศด้วยลงยา

๑ ตำรวจห้อมแห่น้ำ
ขั้กกระบี่ทองเงินตาม
แห่หลังทักษิณวาม
เหล่ามหาดเล็กสล้าง

แลหลาม
ยศอ้าง
ทหารมหาด เล็กเฮย
เครื่องเชอเชิญตาม

๑ ทหารปืนสองค่างรว
ต่างกระทำค่านัย
แตรฝรั่งมากสำรับ
เสด็จบาตรตามทางผ้า

เป็นดับ
ท้าวหน้า
เซ่งแซ่
ลาทชนอราม

๑ เสด็จกลอุบายสถเียง
อุทิศเครื่องนมัสการ
ทรงไทรสรณสมาทาน
ประทับราชอาคันพริ้ม

รัตนสถาน
นบน์อ้อม
คึดเสด็จ
พริ้งเข้าทูลของ

๑ สังฆราชาคณะล้วน
ต่างสวดถวายพรพระ
สวดขบจึงทรงพระ
ฉันท์เสด็จของครภักษ์ข้อง

คันท์พระ
ภักข์
เคนเครื่อง ถวายแซ
สำเข้าเก็บเทียบ

๑	พนักงานเตรียมเครื่องเซอิ ชั้นหยกพระขรรษา ตั้งกลางรูปรามมา วางที่หน้าพระให้	เชิญมา แต่งไว้ กรก่ง ศรแฮ อ่านข้อสาขาล	
๑	พระครูผู้พฤคมิแท้ ประนมที่คัดอ่านโองการ ใครคคตเทพยจงผลาญ แล้วจับศรจุ่มน้ำ	มหาคาล แข่งซ่า เผด็จชีพ เลียนา เสร็จถ้วนสามศร	
๑	อาลักษณ์สองปักพัน เสอติศสารวราย ห่มเฉียงนั่งอ่านถวาย แทนหม่อมมาตยไใหญ่่น้อย	ชาวลาย นุ่งเอย ปักพร้อย คำสัตย์ ซึ่งพร้อมกันมา	
๑	ลัคเคกาเมจรูเป ที่เปรีฎฐ์เรูจคาม ภุมมาจาขันธ์เทวา ทิฎฐ์ฐันตาสัมมุชาโน	คิริลิวรตญ ตรวนคหณ ชลลลวิสเม อภิสปลกถ	จันตลิก์เขวีมาน เคหวัตถุม์หิเขต์ไ ยักขคนขพพนาคา วุจฺจมานัสฺสนันตุ

โยมยาส์สามวาเทหิ
โสสมิษฐ์ฉศุสัพพะโส

สยโถกยัยเตอิห
เทวานุภาวเตชสา ฯ

ภายหลัง ข้าแต่เทพนิกร อมรพิมานมาศ โลกบาล
 ๑๐ ราชเรืองฤทธิ์ เทพยสถิตย์ภูมพฤษย์ พรรฤกอารักษ์
 กลาต อิกอากาศหกห้อง เทพยเถื่อนท้องลำเนา
 แนวนเนนเขาหุขห้วย กัษด้วยเทพยบริรักษ์ สิ่งลำนักนั้นที่
 มีเกาะแก่งแหล่งลหาน ทุกขารท่าทั่วแดน อิกอมรแมน
 พำนักร บัรวิักษ์พระนคร ทรงนามกรเสื่อเมือง ทรง
 เมืองเรืองสิทหิศักดิ์ ทั้งพระหลักเมืองสาญ อิกพระกาฬ
 เขียมเคช เทพยรักษาเสวตรฉัตร บรมรัตนราชบัลลังก์
 บังสุวารักษ์อรรคนิเวศน์ อิกรักษเขตรมณฑล จบสกล
 อาณาจักร ผู้มเหศวรศักดิ์เรืองฤทธิ์ องค์พระอิศวร
 พรหมินทร์ เทพยกระษิรอรุคอาศน์ มีอำนาจเห็นจรร
 ทรงทิพยภรรณทิพยเนตร ประเวศมาประชุม นุมนใน
 สถานนั้น ข้าขอชี้คำประกาศ แต่เทวราชผู้มา ฟัง
 วาจาพร้องเพราะ เฉลภาวะต่อไครรัศน์ ขอสวัสดิ์คิมงคลคง
 อิกคณะสงฆ์เป็นประชาชน ในการราชพิธี มีพระวงษ์เสนา
 บรรดาบาทกตคน พลเรือนทั้งทหาร ข้าราชการนอัยใหญ่

ใครรับน้ำพระพิพัฒน์ เป็นศิริสวัสดิคิตามศักดิ์ สุรารักษ์
 เป็นพยาน กาลเมื่อทำสังจักริยา ถวายบรมราชาภิเษก
 พระบาทสมเด็จพระ ประมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ บดินทร
 เทพยมหามงกุฏ บรมยรัตนราชรังษี วรุตมพงษ์บริพัตร
 วรชติยราชินิกโรคม จาตรันตบรมมหาจักรพรรดิราชสังภาค
 บรมขรรมิกรมหาราชาภิเษก บรมนารถพิตร สถิตย์เห็น
 ศิริเกล้า พระพุทธเจ้าทรงบรม์ เถลิงถวัลยราชผดุง
 กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา
 มหากิลภพ นพรัตนราชธานี บรมมัยอัครมเขต ราช
 นิเวศน์มหาสถาน ขอการอันร้ายที่ จะมีแก่ทั้งหลาย
 ซึ่งถวายปฏิญาณ สาขาลทุกถ้วนหน้า ข้าพระบาท
 เป็นกลาง พลังพร้าว่าประกาศ ว่าพระบาทพระองค์
 ทรงมหาการุญ ใต้ออกหนนทั่วกัน ในจุดบรรพพระกมล
 ค้นเค้ามูลทั่วไป อาไครยไต่ความเย็น อยู่เป็นสุขสบาย
 สิ่งอันตรายขางเขา บันเทาโทษทางทุกซ์ ปลุกใจใคร้ว
 ให้ล้าง ต่างเลี้ยงชีพของตน ทั้งข้าคนบุตรภรรยา เป็น
 คุชานคุชชอบ ทั่วเขตขอบชัณฑเสมา เพื่อพระเคศา
 นภาพ ปรายไปในนานา ตามบรรดาชอบผิต ผู้ซึ่ง
 คึกคึกซัว ทั่วพระราชมณฑล สกกลอาณาเขต ทรง

พระเมตตากากรุณา   พุทธศาสนาคอง   บำรุงกตลราณี   มี
 บุทธิธรรมเที่ยงตรง   ดำรงโดยสุจริต   มิได้คิดอคติสี่   อัน
 เป็นที่กตกัน   เพราะฉนั้นท่านทั้งหลาย   จงพร้อมกาย
 วาจาจิตร   โดยสุจริตดำรง   ซื่อตรงทำราชการ   อย่า
 ปองพาลทรยศ   คีตกระบถประทุษฐ   โดยพุทธโอวาท
 อนุศาสน์ศรีสรเสริญ   เจริญความสุจริต   ว่าคิดชอบการดี
 จักมีประโยชน์นัก   อักคัญญุไ้ตรง   ทรงดีเทียบโทษใหญ่
 ไซ้จักเป็นการบุญ   ขอคุณโทษชอบผิด   จงประสิทธิอำนาจ
 พัทธน์   กับสัตยาธิษฐาน   ให้आหาญอาณาภาพ   ปราย
 ตามวิจิตรธรรม   ซึ่งกระทำสาบาล   ประพฤติการเป็นไป
 โดยในบประกาศมา   บรรดาข้ารองบาท   ได้ทำราชกิจการ
 ทหารพลเรือนล้วน   ถ้วนผู้น้อยผู้ใหญ่   ไซ้แต่เหล่าฝ่ายนำ
 ว่าตลอดฝ่ายใน   ทั้งผู้ไปรักษาเมือง   เนื่องกรมการผู้รั้ง
 ทั้งเจ้าประเทศราช   ผู้ใดปราศสุจริต   คีตก่อการกระบถ
 ทรยศประทุษฐร้าย   ผ่อนยักย้ายนานา   ด้วยกายวาจาจิตร
 แต่ขพิตรอยู่เกล้า   ไปเข้าให้ต่างก้าว   แม้เมื่อท้าวต่าง
 แคน   ตรีตรองแทนข้จามีตร   คีตอธิบายเล่ห้กล   ให้
 แยกขนค้ผู้น   ย้นความคิดเป็นค้ำม   ห้ามความแกล้ว
 ให้กลับ   คับความกล้าให้ห้อยอน   ห่อนเป็นคุณแผ่นดิน

หนึ่งไต่บินด้วยกรรม จักยพลันไต่เห็น ผู้คิดเป็นการ
 กระบด นิ่งอคงคบีคังำ มิได้นำเหตุฟ้อง ร้องกล่าว
 โทษโดยตรง ให้ทรงทราบเร็วพลัน ยิ่งด้วยฉันทกยา
 อิกนานากอบกิจ ทุจริตต่างต่าง หลากอย่างต่อพระบาท
 บรมนารถพิตร มหิศวรมหา กรุณาธิคุณ อุดลย
 ใหญ่ยิ่ง ขอสิ่งซึ่งเป็นใหญ่ อันใช้เห็นด้วยตา ภูมา
 รัษาอากาศ โลกบาลราชพรรภูก ทั้งพฤษเทศพยมเสถียร
 อิกอารักษะเรื่องฤทธิ์ สิ่งสถิตยเสวตรฉัตร ศาลพิบัติ
 สังหาร ผลาญชีวิตรให้ตาย ทำลายลาญเกิดชาติ
 พินาศอุปเลเทกรรม มากกระทำสาหัส อยู่ทวนอันตราย
 ตายด้วยศรทั้งสาม นามปลัยวาทอิกนี้ อิกองค์มีพรหม
 มาศ อสนิยาตให้ม้วย ด้วยราชศาสตถาวร ผู้ประทุษ
 ุย์ตรง จงตายด้วยแรงสัตว์ พิบัติในน้ำบก ลกกัต
 ให้วินาศ อย่างแคล้วคลาศกรรมกรรม์ ทุกขอาทรงมี
 เกิดผีพิศม์ผู้กาล อคิสารชราพาห สรรพพยาชทุก
 ประการ บันดาลให้ประจักษ์ ลำยากนักเวทนนาน ทำ
 ลายลาญไปนรก หมกไหม้อ่ารู้คัย ไต่ห่มนักษัแสน
 กัลป์ สันกรรมพลันเกิดมา เวทนาจนองทกซ์ สิ่ง
 ซึ่งสุขอย่ามี กามโลกียอย่าไต่ อย่าให้พิชพุทธรัตน

ซึ่งมาตร์สอป่าโปรก   ให้พันโทษถึงนฤพาน   ผู้กอบการ
 สจฺริต   มีไค้คิดทรยศ   กระทบประทุษฐุร้าย   ห่อน
 ยักย้ายซ้อสตัย   กัดเวทโทโดยตรง   ขอจงเทพยดา   ภูมา
 รัษอากาศ   พฤษทวาราชเรืองฤทธิ์   เทพยสถิตยัท
 มณฑล   นพปทเสวตรฉัตร   อิกทั้งจัตุโลกบาล   จง
 บันดาลผู้สตัย   ช่วยขจิกอินตราย   ทกข์กำจายหายโคก
 สรรพโรคอยามี่   สิ่งสวัสคี่บริบูรณ์   เพ็ญเพ็ญภูลมุลมั่ง
 ทรพิศคัยคั้งยั้งยศ   ให้ปรากฏแก่ตา   มีอายุแลววรรณะ
 กษัยศุขพละเลิศ   จงประเสริฐยศคักกั   ให้พร้อมพรัก
 ใหญ่ยิ่ง   สิ่งพิชคี่อ่าทล   อยู่จวบจนถึงชรา   ทกข
 เวทนาอ่าพะ   เมื่อมรณะคั้งหลับ   กลับคั้นชนในพิมาน
 สำราญสมบัตติพิพัย   พริบตาเด็ยวเสร์จสม   ชมความศุข
 ในสวรรค   นัยหมื่นพันโกฏิกัย   กลับจติมาเกิด   กำเนค
 ชาติมนุษย์   เปนบุรุษยิ่งยง   พบพุทธองค์พึ่งธรรม
 มรรคผลพลันสำเรจ   คัดขาดเต็จเกลศมาร   นฤพานคง
 จงไค้   ผู้ซ้อถอสตัยไซ้   สยสันสมประสงค์   โสค
 เทอญ   ๗๕

๑ ครั้นถึงคำประกาศอ้าง แสงหอกกายพนักงาน จึงเชิญพระแสงกลาน โอนศิริโรตมน้อม	สายาล กลางเขย พรังพร้อม มาส่ง พรหมณ์แฮ รับค้ำพระแสง
๑ แล้วยืนชนข้างม้า เชิญชบงุมวารี ส่งส่วคตส์จวาทิ พรหมณ์เข้าสังขัสให้	พิช ม่อไซ ขรรมถ่อง แท้เฮย ลั่นของประโคมเครง
๑ อากฤษณถือสมุคเลียว เหล่าราชเสวกกราน ต่างคนอ่านสายาล ถววยสัศย์สัจริคน้อม	ลูกกลาน แจกนา กรายพร้อม ทุกทิว คนแฮ ต่อไค้บาทหงส์
๑ พระครูผู้ใหญ่เซื่อ เชิญพระถ้วยโมรา เต็มน้ำพทมนตรา ข้าเศกมนต์พรหมณ์แล้ว	พฤตมา จารย์เออย เพ็ชรแพรว จวนรับ รองเฮย นยไ้ทุลถววย

๑ บัณฑิตบรมนารทเจ้า
ทรงรับด้วยมณีสัทธ
ผันพระภักตร์เฝ้าพระพท
หวังผลคุณพุทธศาสน์ให้

จอมมกุฏ สยามเอษ
รคไว้
ไทรรัตน์ รุกกนา
ประคิษฐ์หมั้นตราบกาล

๑ ทรงมละอคติตั้ง
เพื่อพิทักษ์เขตราชันย์
บำรุงอเนกนิกรสรรพ
กลีบพระองค์ตรงหน้า

บุคิขรรพ์
แหล่งหล้า
สัตว์คช ทิวแฮ
เฝ้าพร้อมทรงเสวย

๑ พระครูพราหมณ์พฤมียาศทั้ง
ยกม่อรินชารา
ขันรองอย่างขันาดดา
ถมมาคลงขาถวัน

โหรคา จารย์เซษ
รศล้วน
นาคักก็
อีกทั้งเชิงชาย

๑ ถ้วยหูสำฤทธิทั้ง
จากุกคาถาสอง
มีถาดเล็กเล็กกรอง
สนมอิกกรมวังให้

กโหล่ทอง
รอยไว้
ส่งเนือง ไปแฮ
แจกน้ำตามควร

๑ ถวายพระบวรราชเจ้า	เป็นปฐม
อีกพระขัติยวงษ์กรม	ใหญ่น้อย
พระราชกนิษฐาตุมา	ยศยิ่ง
ทั้งหม่อมเจ้าน้อย	รับน้ำต่างเสวย
๑ จึงมทามขมาตย์ผู้	อธิปัต
อีกจัตสทมภมตรี	ท่วนหน้า
พลเรือนฝ่ายทหารมี	ตำแหน่ง
ทั้งหมู่เสวกษา	บาทเบื้องวังบวร
๑ ต่างคนโอนอ่อนเกล้า	กราบกราน
ต่างเชิดทนต์เองงาน	รับน้ำ
ต่างรับพระราชทาน	ทุกทั่ว คนแซ
ต่างประคี่คะข้า	เสร็จแล้วอัญชลี
๑ พระยาสมิงอำมาตย์เชื้อ	รามัญ
ทุกหมู่กรมรวมกัน	พรังพร้อม
สาบาลอ่านคำอัน	เป็นพากย์ เสดงแซ
อ่านจบต่างนอบน้อม	ทมน้ำพรหมเคี้ยว

๑ กรมแสงหอกคายตัน
 ราชหมอบเรียงเรียงกัน
 รัยแสงทุกองค์อัญ
 มาที่ศาลาหน้า

กำนัน
 สิบห้า
 เชิญกลับ
 โยสัดตั้งสาคร

๑ พรหมณ์เชิญชุกชุมน้ำ
 สำหรับชนหมันมี
 ครั้นเสร็จก็เชิญกลับ
 สู่พระโรงเตรียมถ้ำ

พิช
 ทิวหน้า
 ลากลับ มาแฮ
 แต่งตั้งฝ่ายใน

๑ สังฆมถิตาลย์ตรตั้ง
 อวยพระพรโมทนา
 ทรงพระเศวรัตน์ภิงคาร์
 ถวายอติเรกลาคล้อย

ยะธา
 เรียบถ้อย
 ษิโณทก
 คลาศค้ำวาราม

๑ ครั้นเสร็จบรมนารถเจ้า
 เสด็จยาตราตามทางใน
 เปรมโปรดครัสปราไล
 แล้วเสด็จจากที่นั้น

จอมมไศ สุริย์เอย
 ฉากนั้น
 เนื่องเนก นางนา
 ออกเฝ้าของหลวงวิหาร

๑ ตำรวจแห่ยุวราตรเท้า
 นายมหาดเสด็จแสงเคียง
 หอญิงเลวนั่งหลังนั้นเฉลียง
 ต่างประนมนิ้วสล้าง

คามรวเบียง
 อยู่ข้าง
 อเนกแน่น
 ประนคณ้อมอัญชลี

๑ ถึงทวารอวาศ์บ้าน
 ทรงพระราชยานกาญจน์
 เจ้าประเทศราชกราน
 ไปรทประกาศตามควรแล้ว

ทิศสาร ปิรมเอย
 ก่องแก้ว
 เกล้ากราย สลอนแฮ
 ลาศเข้าทวารใน

๑ ถึงเกยประทับท้าย
 เสด็จจากราชยานคลา
 ชาวงานพระภุษา
 ทรงสอกลององค์แล้ว

คูลีดา ภิมย์เฮย
 คลาศแคล้ว
 ถวายเครื่อง ตันนา
 แซ่ซ้งกลองประโคม

๑ พนักงานผู้เฝ้าราช
 หอพระบรมอัฐิเสถียร
 บินกลองชนะเนียร
 เป็คพระภัญชรไว้

มณฑเฑียร
 สถิตย์ไท้
 นาทคฤก ครนแฮ
 ฝ้ายหน้าสองแกล

๑ เสด็จขึ้นพระที่นั่งน้อย
ถวายเครื่องสักการอัน
แต่สัสมเค็้จบรมขรร
ทรงประนตประนมน้อม

ตำนานจันทร์
เพ็ริศพร้อม
มีกราช ก้อนแฮ
นอบตั้งอริษฐาน

๑ พระคนพระคัษข้อ
พระเศษขจัททุกษ
พระเปลี่ยนพระโปรคปลุก
พระพิทักษ์ไพร่ฟ้า

การยุค เข็ญเอย
ทั่วหล้า
ไจราช ฎรแฮ
ทั่วหน้ารฤกคุณ

๑ ขอพระจงโปรคกัน
ขอเช่นพระทรงผคง
ขอเหล่าคัศตรง
ขอพระให้หลีกถล

กันกรง
ก่อนก
พ่ายพินาศ
ชุ่นชองเค็องเข็ญ

๑ ทรงถวายอัญชลิตไ้
เข้าพระโรงอมรินทร์
ทอศพระเนตรหม่เส็นินทร์
เปลี่ยนราชภูษิตเปล็อง

ชิบคินทร์ เสร็จเอย
เลิศเรือง
กรวานกราย
เสวตรไ้ตามเคย

๑ พระบรมพระบรมญาตีลวัน
 ข้าพระบาทยศคดบัง
 ต่างสวมต่างสอดทรวง
 ถือชูปเทียบนคอกไม้

ชัศตียวงษ์
 กชไท้
 เลือบัก ครอบแฮ
 เนืองเข้าทวารใน

๑ ถึงชลาพระที่นั่งข้าง
 จุฑชูปเทียบนถวายพรรณ
 ต่างน้อมศิโรตมวัน
 แแต่พระบรมอัฐิไท้

สนามจันทร์
 คอกไม้
 ทนานอบ นบเอย
 ชีราชเจ้าก่อนกาล

๑ ฝ่ายในมาพรังพร้อม
 บนพระที่นั่งไพศาล
 นอกนั้นนั่งเพียงชาน
 อิกที่ห้องพระโรงเข้า

ในสถาน
 แต่เจ้า
 พักค่าง เหลดียงนา
 นั่งฉันจนชลา

๑ สองท้าวคูนน้ำกลีบ
 ห้าม่อเป็นแบายมา
 งานกลางเช็ดศพพา
 วางที่ผ้าลาดตั้ง

พระมหา นิเวศน์เอย
 ทกครั้ง
 ชนพระ ที่นั่งนา
 แต่งไว้ตามเคย

๑ ชั้นทองถ้วยเล็กตั้ง
มีเครื่องบูชางาน
สมควรสำหรับศาล
จักเสร็จทุกสิ่งแล้ว

๑ เสร็จทรงเปลี่ยนเปลืองเครื่อง
สัพพิศาลทักษิณ
พร้อมพระขัตติยนาริน
ร่ายรอบหมอบเรียบเฝ้า

๑ ทรงจุดเทียนเครื่องตั้ง
พุทธรูปชนมพรรษา
ปวายประสูคันชชา
เสร็จเสด็จราชาศน์ให้

๑ พนักงานเชิญพระทั้ง
อีกพระแสงเอภาทศ
บนโต๊ะที่สรรจิก
ทรงจุดเทียนแล้วให้

ประจำการ
จอกแก้ว
คำฝ้าย ในเซย
หมอบเฝ้าคอบรวง

เสด็จลิน ลาเอย
ที่นั่งเจ้า
วรรณานู
เกษกมถวายกร

บูชา
สวัสดิตไ้
ราโสทรจ สรงเอย
เรียกเจ้าพนักงาน

สุพรรณบัตร
ประทีปฐูไว้
แต่งเสร็จ นาพ่อ
อ่านข้อศาลา

๑ นางงานพระสมุทผู้
 นุ่งห่มชาวสอาคงาม
 อ่านคำแข่งน้ำคาม
 ขยเสด็จศาลถ้อย

พงษ์พราหมณ์ เพรงแฮ
 เวียบร้อย
 คำหรับ พราหมณ์เอย
 อ่อนเกล้าบังคม

๑ อ่านคำประกาศแล้ว
 สู่พระชาติมณฑิร
 ทรงจุดมัสการมี
 สรวงเสด็จยุวาทระเยือง

เสด็จลี ลาศเอย
 ขเรศเรือง
 สี่เคือง
 เสด็จขนมณฑิร

๑ เจ้าคุณผู้เชิดราช
 คลานยกขนเวียนวง
 ถวายพระประยูรวงศ์
 แล้วเสด็จลงแจกข้า

ประยูรพงษ์
 แจกน้ำ
 ไทญ่ก่อน แลแฮ
 หม่อมเจ้าตามเหลียง

๑ เสวยน้ำเสด็จแล้วพระ
 เข้าสู่ราชมณฑิร
 ถวายสการพระมหา
 ต่างประนมน์อ้อมเกล้า

วงษา นวงษ์เอย
 ขาดเจ้า
 สมติราช โพนแฮ
 หนั้นหน้าปราสาททอง

๑ ขรรคชาข้าเฝ้าฝ่าย
ตำแหน่งเขยหวิตมี
ถวายกรอ้อนอัญชลี
พร้อมหมคผู้ใหญ่ไฉน

สัตรี
นัยร้อย
วิษิตมี น้ำแฮ
ที่ท้องพระโรงใน

๑ ท้าวกำกับน้ำนึ่ง
หญิงไพร่ทุกหมคมา
งานกลางอ่านคำสา
เจ้าหมคหน้าจ้อง

ศาลา
แซ่ซ้อง
บาลจบ
ตรวจให้รัยประทาน

๑ เมื่อเสด็จจากวัดแล้ว
พรหมณ์หนึ่งอ่านโองการ
ธาลักษณ์อ่านสาบาล
ตามชนขรรวมเนยมน

ขนาน
เช่นก
ริมจาก กั้นแฮ
แต่เของปางบรรพ์

๑ ท่านผู้หญิงนั่งพร้อม
ข้ามจรบ้น้ำมา
ท้าวกำกับเรียกฎีกา
ครันเสร็จต่างคลาศแคล้ว

ฟังสา บาลเฮย
คิมแล้ว
ครบทิว
สู่ข่านเรือนตน

๑ นายเวรมหากตเล็กทั้ง กากบิลกเวรปวง ถ้วยน้อยหนึ่งคักตวง สิ่งไม่ทันวุ่นคว่ำ	สี่หลวง นายเอย ครอบหน้า น้ำแจก แย่งออกอวดเวง
๑ โรงทหารมหาคตเล็กผู้ จิตไต่ระตั้งถ้วยกา พระหนึ่งซึ่งเป็นอา ยืนอยู่หัวไต่ระซ้ำ	วิชา องค์แฮ เข็มหน้า จารย์ใหญ่ นันนา อานข้อสาบาล
๑ ทวยหาญทั้งห้าหก อิกพวกออฟพีเซอร์มี ต่างแต่งเครื่องยศสี่ ยืนเรียงเรียงสองข้าง	กุมปี่ ยศอ้าง ชายแก่ สกบับถ้อยสัดยี่แลตั้ง
๑ ทหารคอยรินน้ำแจก ไปรเวตแลตวันาย คำนัยพระราชฉาย ยืนค้ำน้ำแล้วคล้อย	สองสาย ใหญ่น้อย ทิศลักษณะ เป็ดียนเข้าที่ละสอง

๑ พลเรือนขุนหมื่นพร้อม
 ทหารนั่งศาลาขวา
 เขี่ยคเสียดแซกกันมา
 อิกเหล่ากรมขุนซ้ำ

ศาลา ซ้ายแซ
 รัยน้ำ
 อเนกแน่น
 แซ่ซ้องเสียงอึง

๑ พนักงานตำแหน่งเข้า
 มหากเล็กเนาเวรคลัง
 ต่างพร้อมพร้อมกันยัง
 ตามพวดยไต่ฟ้อง

เวรวัง
 ทุกห้อง
 ตำแหน่ง คณนา
 แฉกเข้ารคนกรม

๑ พวกแขกสุหนี่ข้าง
 มีโต๊ะแปดคนมา
 โคหรั่นอิกคำสา
 เจ้าหม่กระลาโหมถ้วย

อาสา จามเซย
 นั่งถ้วย
 ขาลล้ำม อ่านแซ
 ตักน้ำแจกคน

๑ ทหาร^๔บนเขารัตทั้ง
 รูปคฤศต์กัยไบเบล
 ฆาคหลวงท่านผู้เกณฑ์
 ฆบสมุคสาบาลให้

ญวนเขมร
 แต่งไว้
 กำกัย คณา
 สัตย์ถ้วยสาสน์ตน

๑ ข้าต่างกรมพวกเจ้า สุ่มหาญซึก ด้วนายอิกสารวัต ล้วนแต่เขี้ยวหวัดไค้	กรมปลัด กรมเอย เร่งไว้ ฝ่ายนำ ในแซ รัชนำตามรเขียง
๑ ฝ่ายในฝ่ายหน้าหัว เขี้ยวหวัดมีมารคม ถอนาทพระบรม ไครหลยไครหลีกเร็น	ทกกรม ไขว่ มหาราช วังแซ เร่งให้เกาะกุม
๑ ผู้กำกับถือน้ำท้วน มหาคเล็กมหาคไทยมี กระจาโหมสรุสวัต ตรวจไฟร์ทุกหมู่ไค้	ทุกข ตรวจไว้ กำกับ กัณนา รัชนำตามกรม .
๑ พระวงษ์ใหญ่่น้อยพระ หม่มมาตย์มนตรีไคร สนมจัตทุกไป ทกแห่งขชาติค่าง	องค์ไค บัวยข้าง แจกที่ สถานแซ สักครั่งคราวเคี้ยว

๑ หลวงแม่เจ้าตรวจ้อง
ใครชาคขวางมา
จับน้ำสังโฆลนพา
ผู้รับอวยเงินกั

ฎีกา
ก็รู้
ไปที่ บ้านแฮ
แจกน้ำตามควร

๑ ถือน้ำเป็นครั้งไ้
เครื่องยศประภวคประษัน
โคชาคก็ผ่นฉัน
ข่าวไพร่ติดตามกัน

อวคกัน
ยิ่งลัน
หาเพิ่ม เต็มนา
มากน้อยตามมี

๑ ท่านผู้หญิงทุกผู้
เครื่องยศแทบหมดทน
เมียน้อยที่สาวตรณ
ถือหีบกาละโถนค้อย

พวกขุน นางแฮ
ไม่น้อย
ตกแต่ง มานา
ติดเท้าตามจรัล

๑ หัวเมืองขินเขตร้าว
เมืองเอกโทตรีตาม
จิตวานิคมคาม
ทั่วทุกทิศถิ่นแม่น

แดนสยาม
เขตรแคว้น
ขินประเทศ ราชแฮ
ร่วมพร้อมประชุม

๑ เจ้าเมืองปลัดทั้ง
ผู้ช่วยกรมการศึก
เจ้าประเทศราชรัฐ
ราชบุตรราชวงษชั้น

ยกรบัตร
กว่านั้น
อุปราช แลแฮ
เช่นเพยกวานแสน

๑ ต่างเมืองมาพร้อมพรัง
ในโบสถ์แลไพศาว
กระบี่ยศพระราชทาน
สงฆ์สวดพุทธมนต์นั้น

ทุกสถาน
แห่งนั้น
แทงซบ น้ำเฮย
นั่งด้วยเป็นประธาน

๑ สยามแลวรับน้ำ
เรียงเรียบนัยตัวซึก
ข้าหลวงซึ่งไปจัด
ทุกแห่งหัวเมืองล้วน

พระพิพัฒน์
ถ้วน
การนอก กรุงแฮ
แต่ให้ไปประชุม

๑ วันเคียวทิวทั้งราช
ต่างต่างถวายสัตยา
ทุกสำทุกสีมา
จำจกกำหนดรู้

อาณา จักรแฮ
ทิว
เมืองออก ทานแฮ
รัตตั้งแต่ปาง

๑๒ ขยเสด็จการลี้ภัยคืน
เป็นเรื่องราวพอเพียง
พิชิตหนึ่งมีเคียง
คเชนทร์ควสนานให้

สารเรียง
แต่ได้
การเนื่อง ก็นานา
แห่งข้างอัศิศร

๑๓ ในวันสามคำให้
ปราสาทสทไชยสวรรค์
สรรพเครื่องพระแสงอัญ
จากราชพิธิโพน

จักสรร
ฝ่ายโน้น
เชิญกลับ
เทียบพร้อมมณฑล

๑๔ พระแท่นจำหลักทั้ง
ตั้งคชาธารทรง
สองข้างและกลางขง
บวรเสวทรฉัตรไช้

สององค์
หนึ่งไช้
นรายนับถ ไว้แซ
เจ็ดชั้นเฉลิมทาง

๑๕ พระขรรค์เนาโล่ห์หัตถ์
แฝดเวียงคทรวงเค็มมี
พื้นปลาฝักทองตรี
อีกพระแซ่หางข้าง

ไชยศรี
ชื่ออ้าง
เพื่อขรรค์
เผือกผู้เพรงกาล

๑ พานทองสองชั้นรัย ทั้งคชาธารขำรง ธารกรอิกสองคง แสงจับแสงบนสัน	รองทรง กิ่ง ^๕ กิ่ง ^๕ ควบเสวตร นัครแซ อยู่ข้างสคำเฉียง
๑ พาคัศรพาวชไว้ ง้าวทอกชัตครีทวน แลคู้ ^๕ จำนวน แพนมยุรหลังข้าง	ตามควร ละข้าง แปนแปค องค์แซ อิกทั้งคร ^๕ ไทร
๑ กาญจนฉันท ^๕ ทั้ง องค์หริน္ญาอำไพ อิกเนาโล่ห์ใน ผูกม่านสุวรรณแพรว	พระไชย ผ่องแผ้ว รัตนครอย เพริศพร้อยพราชมาย
๑ หลังกยรวราวแก้วคาค พลพ่ายอังกศ ^๕ เกวาระ ขอหอ ^๕ นั้นเณภาวะ อย่างหนึ่งธารกร ^๕ สัน	ขอเกาะ รัท ^๕ หมั้น แต่เอก องค์แซ อิกง้าว ^๕ ทชัยเพลิง

๑ รวมขอสืบเชื้อสาย เครื่องพิไชยสงครามอัน สองหีบทอดเรียงขึ้น ใต้กุยวางเครื่องช่าง	เวียงกัน เอกอ้าง สองฝ่าย ชนกต้นเคยทรง
๑ เครื่องอานม้าต้นขอ กุดันครรหอกม อานฝรั่งยกทองถม สี่เครื่องอีกพระเส้	เทพพนม ยิ่งแท้ ลอยเลื่อม สถิตย์ไว้สององค์
๑ หิ้งน้าม่อปริตเนอ เทียบปีค้ำเปลวติด อีกเต้าอยู่สี่ทิศ ขาดรอกทกทวายให้	ล้ำฤทธิ์ ยอดไว้ โต๊ะเครื่อง ม้านา แต่งตั้งเกยสนาน
๑ สายสิญจน์สูตรเส้น โยงล้ามมาอาคั่นสงฆ์ ทองทึบมีสการทรง ราชอาคั่นอาคั่นสงฆ์ถวน	เคียววง กลุ่มม้วน สรรพจัก ไว้โอบ เสร์เจ้าภูมิบาล

- ๑ ยามโถงไคลเคลื่อนคล้อย
สองคณะสงฆ์มาบรร
ไทยห้าอิกรามัญ
พิณพาทย์บรรสานซอ
- ๑ อลาภหนึ่งท่มผ้า
ประกาศเรื่องจักรงศ์
แสดงชื่อพระคชรัตน์
ซึ่งอยู่ในกรุง
- ๑ ขอพรเทพยไทช่วย
บรมอรรควรยาน
พหลหม่อมคชสาร
กองนอกในกรุงแคล้ว
- ๑ ครั้นเสด็จอาราธน์ให้
เจริญพระพุทธรูป
จบเสด็จก็คืนคง
พิณพาทย์ประโคมซอ
- สายฉิ่ง
จบพร้อม
เทียบเท่า กันแฮ
แซ่ซันบันญา
- เสวตรพัตร
ก่อนก็
อัครราช
ทุกถวันสยสถาน
- อภิบาล
รุ่งแล้ว
ม้ามิ่ง
โรคร้ายวันท่า
- พระสงฆ์
คณะซอ
อาวาส ท่านแฮ
หึ่งหลันบรรเลง

๑ ยามสายสรียแผศพน
 เลียงพระซ่งสวคมนตรี
 เสรีจถวายสวัศกิมงคล
 ถวายพระพรลาชั้น

นภคด
 คำนัน
 คามเยียง อย่างแฮ
 สัก้าวอาราม

๑ จิงพระพฤคมียาศเชอ
 เชิญม่อสำฤทชอัน
 อำนเวทพิชักรรรม
 จบหนึ่งเป่าสังข์ซ่า

พงษ์พันธ์ เก่าแฮ
 เขียมน้ำ
 อเทนวาช
 เจ็ดครึ่งเจ็ดลา

๑ แล้วเชิญรววชไท
 ถอกฝักชุบชลชี่
 แล้วส่งสททวาร
 โดยขนบเพรงสับสร้าง

ชเวศตรี คัวร์แฮ
 เทียบล้าง
 ไปค่าง ในนา
 สฤทชี่คั้งเคิมมา

๑ ถวายพระอัครเศไท
 แลพระราชเทวี
 พระสนมนาฏนารี
 ผิวนอกจากนั้นให้

มหิษี เสพย์แฮ
 อิกไซ
 รອງบาท พระนา
 เสพย์นำฤคาว

๑ เจ้าจอมเจ้าแก้วทั้ง
พาพระพฤตมิยาศไป
เจ้าจอมค่างฝ่ายใน
น้ำหลังสังข์เข้าช้า

คู่ชไมย
รคน้ำ
ในฉาก บังแฮ
เศกให้ ไบคม

๑ ท้องสนามตรงหน้าสุท
ปักประรำชาวขึ้น
วางจักรพลขันธ์
แต่ละพวกละพวกล้วน

ไซ้สวรรค์
สี่ถ้วน
ขึ้นที่
เลิกแกลัวกลางรอด

๑ พลสารสามข้างผูก
หมอและควานุกำกั๊
ทหารขึ้นอย่างนกสับ
พลกายสองมือฝ่าย

สี่ปักชัย เชนเฮย
นำท้าย
สถิตยัคค์ หนึ่งนา
สี่เท่าแปดคน

๑ หนึ่งเหล่าพลม้าฤทธิ
สามแสะสามนายเถลิง
สองนายนาคตามเชิง
ผูกอศิวภรณ์ล้วน

แรงเวียง
ครบถ้วน
สูง่า งามเฮย
เครื่องสี่สังคราม

๑ พลรถสามรถล้วน
 ขนรถสารรถสำ
 พลแหว่รถหัดถา
 รถหนึ่งสี่คนให้

สำตรา ผูกแฮ
 มารรถไซ้
 ทายคาย เขนแฮ
 คุ่มค้อยเคินตาม

๑ พลเท้าสามพวกพัน
 ทวนคายชเลยตรี
 พวกละสิบสองมี
 สวมหมวกกางเกงเสื่อ

กระวี
 งามเถือ
 สามสิบ หกแฮ
 เส่ร์จสี่นทุกคน

๑ รวมพลสี่หมู่เก่า
 แต่งเครื่องสี่สงคราม
 ย่นนำพระพลาตาม
 เส่ร์จเส่ร์จขึ้นรู้

สิบสาม คนแฮ
 เคิกสี่
 ยค้อย่าง เต็มแฮ
 เลิกแล้วคีนสถาน

๑ ชีพ่อพฤทมิชาติตั้ง
 ทอคเชือกโคยแบยบรรพ์
 ครันรุ่งรวรรณ
 หนแห่งหอคเชือกให้

คชกรรม
 บอกรไว้
 คามเชือก เล่านา
 แต่งตั้งพิช

๑ ตั้งเตียงเทวรบัก ปรเมศวร์นรายนรธาญ พระพิฆเนศวร์ธาญ สังข์กรกเบญจครรภหน้า	เพดาน ฤทธิกล้า ไชยเดช พระตั้งตามการ
๑ ถัดมาเตียงเชือกหุ้ม สามที่เรียงประจำ ปักเงินอีกในลำ มีกระยาบวชทั้ง	ทองคำ เปลวแฮ แต่งตั้ง ทับต่อ กันนา สีมารายเรียง
๑ เครื่องข้างขอชนกไว้ เตียงหนึ่งวางตรงกลาง เชือกรำพัคชาทาง อีกแวนเวียนเทียนใต้	เรียงวาง อีกไว้ ไสยสาคร เสร็จพร้อมบายศรี
๑ เวลารัตติภาคได้ หมอเฒ่าพฤมิบาทพราหมณ์ กระสุทชอาคมสุทชตาม บุชิตเบญจครรภทั้ง	ฤกษ์ยาม เริ่มตั้ง ทำหรัย พราหมณา กรคน้ำพานไสย

๑ สรงพระเทวรูปด้วย
 ประกอบศรียำกกล
 แล้วเชิญประคิษฐ์บน
 สัมโภชเวียนเทียนช้อง

สคนธ์
 กักก้อง
 ชูานที่ เก้าแฮ
 แซ่ด้วยคนตรี

๑ จุณเจิมเทวรูปด้วย
 แล้วรควารอิน
 แดพวกซึ่งพร้อมกัน
 เพื่อเกิดสวัสดิแล้ว

จุณจันทน
 เคกแล้ว
 ในที่ หอแฮ
 ผ่องพันจรรไร

๑ แล้วจึงอ่านเวทเวียง
 พรหมเชือกทกม้ามี่
 ประโคมศรียคนตรี
 เจ็ดคาบตามแบบขัน

ฤทวิ
 แห่งคัน
 ส้าช การแฮ
 จึงสิ้นเสร์จการ

๑ เจ้ากรมแลปลัดข้าง
 รัยพระครุต่างกลาน
 ประจำเชือกทกสถาน
 เรียกว่าทอคเชือกพร้อม

คชขาด
 นอบน้อม
 ยกแยก ไว้แฮ
 ขนาดค้วยโตยมี

- ๑ นายท้ายช้างหนึ่งให้
 หมอเฒ่าเอาชนิกวาง
 อังกศสอดในทาง
 ค้ำมยกินขอให้
 หมอยกกลาง โรงแห
 พาดไว้
 พรหมชนิก นั้นนา
 หมอยกม้ามี่อกุม
- ๑ จิงพรหมณทั้งผู้
 อ่านคุษก็สังเว
 ขอลักษณ์คเชนทร์เฉลย
 จยบทยระโคมก้อง
 เคยมเคย
 เพราะพร้อง
 ลาพระ ไพรแห
 ทรายไค้ด้ามลา
- ๑ เข้าคอกขบยชาติทั้ง
 ถวายพระวงษ์เืองนอง
 เงินเข้าลิลลอง
 จยบทยต่างตนช้อย
 พานทอง สองแห
 ใหญ่น้อย
 พระบาท เล่านา
 หัตถ์ทั้งไปรอยปร้าย
- ๑ พระคชบาลอีกผู้
 ำเจ้าเอกพิตชากราย
 กระลอกกระล็บหลาย
 เหวียงกระหวัดชัคชัคหัว
 หนึ่งนาย
 กรัดนิ้ว
 อย่างเยียง เขาแห
 ไหลชันคหลายลง

๑ สัมมตแทนกฤษณ^๗ไท้
 ปางเมื่อเปลี่ยนแปลงภักตร์
 ทรงบาศศาสตรชัตตัก
 จาริตแบบขรรพ์อ้าง

หิริรัักษ์
 เช่นช้าง
 คชเอก ทันทไชย
 สฤษดิ์ไว้เป็นเฉลิม

๑ คุกพาทย์กรายบทยกั้น
 ท่าง^๗นั่งนามพทชรา
 ตะของกรรชอเพลงปรา
 รัวอีกสามลาไหว

สามลา รัวเอย
 บอกไว้
 กฏเรือก นา^๗พื่อ
 เสริ้งแล้วยืนตรง

๑ ยืนท่าสองแฉ่งตั้ง
 เพลงพาทย์บาทสถ^๗ณ
 เสริ้งสองครบสามที่
 คุกพาทย์รัวกลองต้อง

นามมี
 กีก้อง
 ทรวดนึ่ง ลงเอย
 กรายช้ำคราส้าม

๑ แล้วยังค้างม้า
 มือ^๗จับประจงจำ
 เอนอ่อนนแทบบาศทำ
 เพลงเหาะพิณพาทย์เร้า

เชือกรำ
 ปกเกล้า
 เคารพ ครุ^๗แซ
 จบแล้วกรายรัว

๑ พาทย์บรรเลงเพลงซบชั้น
 สองแวนคำเนนใน
 แผลงกลับริบขอไว
 กุมจรคเณนกลั่น

ยักใจ
 ที่นั้น
 พายชั้น ยินแฮ
 ฉะแล้วพายลา

๑ คุณพาทย์รวกรายซ้ำ
 เสรีสองแวนเดินตาม
 ถึงท่าออกแผลงงาม
 พิณพาทย์ตรกรัน

อีกสาม कराเอย
 แขนยต้น
 กลับริบ เชือกแฮ
 เร่งให้หมกกลอง

๑ ยืนย้ายสายไหล่น้ำ
 จังหวะเหวี่ยงสลัก
 ลำเชือกกระหวัดรัก
 ข้างละสามรอยเลี้ยว

ทชัค บาศนา
 เกี้ยวเกี้ยว
 เฉียงรอย กายเอย
 คอยแล้วคลายคั้น

๑ เสรีจบทรคหนึ่งตั้ง
 พิณพาทย์รวกลองขาน
 สามคบายจบเสรีจการ
 แม่ โทษจรวไรพ้อง

กรวยกราน
 ลั่นก้อง
 รำพัต ซานา
 อางมล้างมลายสูญ

๑ นายท้ายผู้หนึ่งนั้น
นั่งอยู่เป็นความฤคช
จับสายกระแฉงชค
สิ้นสศพิชฝ่าย

สम्मต
ที่ท้าย
กรเทิด ทายแฮ
สู่บ้านตนเกษม

๑ ครั้นวันสี่ค่ำเวียง
กรมพระคชทกนาย
พร้อมกันที่หอหมาย
พิณพาทย์เรวี่ถ่า

สรวีฉาย
ทิวหน้า
เหมือนอย่าง เคิมแฮ
ฤกษ์ได้ทำการ

๑ จึงพระพฤตมิยาศเจ้า
ตั้งเมื่อยามราตรี
แปลกเพียงแต่ที่มี
คือพิชเชือกยาศหัน

พิช
ก่อนนั้น
ตามเชือก
แต่งตั้งตามเคิม

๑ ยามชายย้ายแล้วล
พลพวกกระบวนมา
จึงบรมนรินทรา
ออกหมู่อำมาตย์น้อม

เวลา ควรแฮ
พริ้งพร้อม
ซิปผ่าน ภาพแฮ
นอยเฝ้าขทมาลย์

๑ โองการท่านสั่งให้
 ดำรงกรมหอกล้วน
 เร็วเร่งขาดกลีบทวน
 นายรชุนำนายย้าย

เดินขบวน แต่แซ
 มารคฝ่าย
 ไปต่อ มานา
 ยাত্রวิเวียงเดิน

๑ ขงมังกกรสืบห้า
 พลธนูทางไก่อเพียง
 มังกกรชสองเวียง
 ทวนสืบทุกเล่มล้วน

คู่เคียง เดินแซ
 สืบถ้วน
 ราชคั่น วิเวียง
 ภูห้าชั้นไสว

๑ ขงมังกกรห้าคู่
 ถึงดับพลกลองชนะ
 ห้าคู่คาบระคะ
 นำแห่คชพระแคล้ว

ต่อระยะ เล่านา
 ยี่แก้ว
 สองค่าง ทางแซ
 คลาคคัลอัยไทยทาง

๑ กาญจนฉันทนุช้าง
 ทรงพระเทวกรรมดี
 แซ่หวายค่างหัดดี
 อิกกระบองกลิ้งเข้า

พลาขมี ซื่อแซ
 ลาคเต้า
 ยี่สืบ ถ้วนแซ
 ต่อท้ายสืบสอง

๑ พิณพาทย์แตรฝรั่งอั้ง
 ยี่สิบสี่คนประมาณ
 ช้างเขนหกสารหาญ
 แทางุ่นฝึกหัดซ้อม

กังวาน
 ม้วนห้อม
 หักคึก เคยเอย
 กลั่นกล้างาชน

๑ หลังกุญสัปคับไว้
 กุมลีนาคแฝงผลาญ
 นำท้ายที่หมอกวามญ
 สวมเสร์จยนิฟอร์มทวย

ทวยหาญ สองเขย
 เค็กม้วย
 กรเกาะ ขอแซ
 แกยกังบังตระวัน

๑ ทหารช้างเดินคันช้าง
 คับละสิบหกนัย
 เลือหมวกอย่างสำหรับ
 ถือสไนเคอร์ล้วน

หกคับ
 ถัดวัน
 ทหารสอด สวมแซ
 เลิศทวยยิงไว

๑ ยัดถึงนายชชห้า
 สองค่างสามชายผาย
 มกรชชสิบชงราย
 ษนค่างละสิบเขย

แขกชาย
 ผาคเขยง
 ตามต่อ กันแซ
 ฝ่ายซ้ายแขวงสคำ

๑ ถักขงอิกคู้^๒ขึ้น
 บ่^๑ลียบคนประมวญ
 ขงพยัคฆ์^{๑/๒}บักจำนวน
 เสือ^๒สอตเสนาภฎให้

พลทวน ภู^๒แฮ
 มากไว้
 นัย^๑สี่ ขงแฮ
 ทุ่ง^๒รวทางเกง

๑ บักทลกลองชนะเต้า
 ลียบ คู้^๑ขาคเกิน
 จำ^๒บักจากลองเกิน
 แตรฝรั่ง^๑แตรวง^๑อนซ้อง

คำเนิน
 กีกัก^๑อ้ง
 กลองหว่าง ขยวนแฮ
 แซ่^๑ขึ้นเสียดังซึ้ง

๑ บ่^๑ลียบสองเสร์^๒จลิน
 ล้อมหมวกเสื่อ^๒ก้งเกง
 ซ้างนำ^๑หนึ่งค้อ^๑พัง
 ผูก^๑เครื่อง^๑ล็ก^๑ลาด^๑ผ้า^๑

ขยวนสังข์^๑ แตรเอย
 สก^๑จ่า
 มี^๑ซ้อ^๑ รวางนา
 ปก^๑เบือ^๑ของ^๑ปฤษฎางค์

๑ แซ่^๑ทววย^๑ลียบ^๑หก^๑ถ้วน
 อิก^๑กระบะ^๑ของ^๑ภกลง^๑ค้อ
 กระ^๑ซิง^๑เก^๑ล็ก^๑คู้^๑คน^๑มือ
 ส้าว^๑วัก^๑ว้าง^๑วาง^๑หู้

คน^๑ถ้อ
 หก^๑ซู้
 ถ้อ^๑เท็ด^๑ เค็^๑ยง^๑แฮ
 กวาด^๑ค้อน^๑เคื้อ^๑น^๑ขยวน

๑ คัพพินันพิงเฝือกแก้ว
 พระวิมลรัตนกิริณี
 สีสือกคืบเคษมิ
 ประดับศขาภรณ์แพร้ว

กัญชรี
 ผ่องแผ้ว
 นขนพ นัวแซ
 เพร็ดด้วยท้าวทอง

๑ เถลิงหลิงนายท่ายคช
 ทิวส์ชี่สือสาร
 ทิวรองประจำความญ
 ตามยศตำแหน่งช้าง

พนักงาน
 เทียบอ้าง
 เคยชั๊บ เคี้ยวเซย
 เฝือกดำเฉลิมกรุง

๑ สองขั้กลายนุ่งทั้ง
 รัตคคคาตรัตกาย
 ผู้ชี่คชเฝือกพลาย
 ชชชคชพงนิน

สองนาย แลนา
 เหมาะหมั้น
 ครอบสนอบ แคงเซย
 สือตเสือขาวครุย

๑ ไ้ะเงินสี่ไ้ะเต้า
 กล้วยหนึ่งนาพีตณ
 มือเงินคังวาริน
 อิกแซ่ทางม้าค้อย

ตามกรินทร์
 อิกอ้อย
 สองมือ มีแซ
 คู่เต้าตามจรล

๑ คชพังทึงคู้คล้อย
 ทุนขาดตามตึกไป
 หมอความญาคู้ชไมย
 สวมสนออย่างน้อย

๑ เบื้องนั้นกระบี่ผู้
 คนเชิดสปีทนคัน
 คนทามอีกสองปิ่น
 พร้อมเครื่องบริโภคทั้ง

๑ ยังไทรคชเผือกผู้
 สองเสวทรภีวัน
 สรรพสิ่งกระบวมมี
 ยกแต่ว่านรให้

๑ บรรหารขานชอเชิด
 วัคสกันษ์ประมาณ
 ลำดับที่เดินสนาน
 หกราชพาหนลั่น

คลาไคล
 คะค้อย
 กรมเชือก แลแฮ
 ฉากพินยี่ศตู

เผือกพรรณ
 หิ้งกั้ง
 ไปก่อน หลังแฮ
 คู้ให้เดินตาม

ผ่องศรี
 นันไส้
 ขแปลก แปลงแฮ
 แต่ค้วยแต่พัง .

เสวทรสาร
 ถ้องถ้วน
 นัยเนอง กั้นแฮ
 คชแก้วเฉลิมกรุง

- ๑ กระบวนสองคชลักษณ์ดำ   ลาวรรณ
 พระเสวตรสวภาพรรณ   เผือกผู้
 สามศอกคืบเศษบรร   จยหนึ่ง นิ้วแฮ
 ฆนประจำเจนนู้   ชัยเว้าที่สเทิน
- ๑ พระเสวตรวรลักษณ์อ้าง   ไอยรา นามญา
 ไตรกระบวนเตินคลา   คลาคคล้าย
 สามศอกคืบกายา   ยังแปด นิ้วแฮ
 ขนคชินทร์ชัยฝ้าย   ผ่านท้องสนามไชย
- ๑ คำพงษ์ถนิมคักกิเขื่อง   แขยสาร ส่อญา
 พระเสวตรวรรรณปาน   วาคไว้
 สูงสี่ศอกประมาณ   เศษสี่ นิ้วแฮ
 เตินกระบวนสี่ไห   แแต่ห้อมคุกัน
- ๑ บรรลุสารเสวตรแก้ว   กิริน หนึ่งแฮ
 พระเทพคชรัตน์มี   คักกิล้า
 สามศอกคืบอินทรีย์   สูงสี่บ
 เศษเจ็ดคองคู้ช้ำ   สถิตยห้าขบวนเติน

๑ พังเผือกขนิษฐน้อย
 นามว่าพระศรีสวัสดิ์
 สามศอกเศษสี่ขี
 มีพทลแต่ห้อม

เนื่องขนิท นันฎา
 เพรศพร้อม
 ฎาครบ นัวแซ
 หกถ้วนชขวนงาม

๑ หัตถาภรณ์พิพิพร้อม
 ผูกเครื่องแถบทองพราย
 ทาวกัณฑ์ลสักลาย
 ปกตระพองภู้อย

พรพรรณราย
 สุกพร้อย
 คอกทาย แถบแซ
 ประภักแก้วแกมกาญจน์

๑ ปฤษฎางค์ปักผ้าปัก
 อารัมย์ปักคันทองสุก
 วไลยมาศสอดศวมพุก
 แววยวายปลายแสงแก้ว

พองมุก
 เลื่อมแพรว
 ทกเผือก พลายแซ
 ค้อต้อแสงควัน

๑ กระจวนไทไซ่ข้างเช่น
 เครื่องแต่กลกลัน
 แตรสังข์จ่ากลองอัน
 คงแต่จำไซ่

เผือกพรรณ
 ก้อนไซ่
 น้เล็ก เสี้ยแซ
 สี่ไม้กลองประโคม

๑ พระศรีสกลกฤษณเอน
 สักคอกคียบกายสาร
 ครบครันค้อมอความญ
 ใเนื่องชขวนแห้ว

นิลกาฬ
 เคษนิ้ว
 ชับชี่
 เรียบข้างรัตยา

๑ คชรัตนสวัสดิ์เรือง
 มหาพิมเนศวร์ชานานาม
 ใหญ่สูงสง่างาม
 เคษลิขเอ็ดนิ้วไต้

เทวสยาม
 แนะไว้
 เขญจคอก คีบแซ
 ยคชี่นรวางใน

๑ ช้างเนียมเทียมเอกอ้าง
 พระบรมทันตวรลักษณ
 สูงห้าคอกประจักษ์
 งามรูปงามลักษณช้ำ

นามคักติ
 เลิศฟ้า
 เคษห่อน มีเขย
 เชื้องเท้าเชิงตาม

๑ พลายพิไชยสุรเทศช้ำ
 แต่งพระยาคชเทิม
 กายสูงสักคอกเต็ม
 ความญจรตจขอไต้

หลวงเทิม
 อิกไต้
 เคษหก นิ้วแซ
 ปร่างช้ำคตจจร

๑ ผูกเครื่องหุ้มโหมมถ้วน
 หลังปักเยียรบับพราย
 อัดลัดคอกกระจ่าย
 ทิคซ้ายรายภูห้อย

ทกพลาย
 เือกพร้อย
 ฟูปก ตรีพองแซ
 ประกอบแก้วงกัล

๑ พระยาปราบไตรจักรเื่อม
 ห้าศอกมีเศษกล
 ผูกพระที่นั่งหน
 ความอุทัยเทินในรว

ง่าสกันย์ กายแซ
 นพนิ้ว
 คอละ คอนา
 ย่างเยื้องตุงาม

๑ คชาภรณ์เครื่องต้นแต่ง
 เครื่องแถบยกต้นลาย
 ลุกพลแถบกลมหมาย
 ปกตรีพองพนาคแสร์

สกันย์กาย
 นำแล้ง
 มีคหน้า ผนแซ
 สฤษทิไว้ห้วงทวง

๑ พังพวรรณพิเศษข้าง
 อลงกฎคชาภรณ์
 ขยวนโทเทียบยกฤษ
 เกณฑ์แห่งวังนำห้อม

วังขวร
 เพรศพรอ้อม
 สกลกฤษณ์ นันแซ
 สู้หน้าพลาไสย

- ๑ พระยาไชยานุภาพตั้ง
เสวตรฉัตรอัมภา
กลางพ้อมร่อนรำมา
ขันตขนาคโทลวัน
พระคชา ชารแซ
วุดวัน
ยุรคี่ แพนเอย
เหล่าข้าวังขวร
- ๑ บั๊กกระบวนอัครวราชริ้ว
ขงใหญ่เบญจชายเฉลียง
สามชายฝ่ายสคำเฉลียง
ขงตะขายพนจำ
รายเรียง
ออกหน้า
นำเนือง ขนตแซ
ฟ้องเพื่อยปลายปลิว
- ๑ จิงถึงเหล่าแต่งแมน
กลองสี่สองขช
แฉ่งฉายสนั่นห
นึ่งโล่รังเสอชายเพอຍ
มลาย
เข้าเจอย
อิกสี่ คนเอย
โพกเกล้าลายทอง
- ๑ พลขงยี่สิบแล้ว
อิกยี่สิบคนค
กางเกงหลากริ้วตร
สวมสอกเสนาภฏเสอ
ถึงขน เล่าน่า
อเคอ
ตาเลิศ ลายแซ
หมวกกั้งหนึ่งแดง

๑ ถัดนั้นชิงตะขาบขึ้น
ทวนยี่สิบเล่มทรง
ปักกลองชนะคง
หกกศทากลึงต้อย

ล่องชิง
ภูต้อย
เบญจศู เคียงแซ
ติดข้างอิศกร

๑ จักรพิศัพทพวง
เสื่อหมวกททหารเหมา
กรกมกระบี่ระ
เคียนข่ห่างขกระชั้น

ม้าเกราะ ทองเขย
ขหมัน
เรียงร้าย ทางแซ
ช่องไกรเขียบเรียง

๑ ทวนายกรมม้าแต่ง
เสื่อสอดเข็มชายคง
แพรสี่ขลิบทองวง
เถลิงอิศกรวันรำ

คนผจง
นุ่งผ้า
เวียดเกษ เกล้าแซ
พยศรีจรรอเดิน

๑ ม้าต้นตัวหนึ่งนั้น
กระซิ่งเทียบโทยอง
ไต่เงินเครื่องยศตลอด
แซ่ข่คแม่ลงวันดำ

นำล่อง นายเขย
ทกม้า
หลังคี่ หนึ่งแซ
เลื่อยให้เตื่อนจร

๑ มาจุ่งที่ตึงนั้น
 ซ่อมหัวควาซา
 สามศอกเศษนิ้วรา
 เขียวขจิตรงามแล้

เจ้าพระยา
 เทศแท้
 กฏอิก สามแฮ
 เลิศล้ำหมู่ตัย

๑ เจ้าพระยาทศิยนัน
 ซ่อมโนไม้ยลี้
 สองศอกคืบอินทรีย์
 รุงเกาะเหาะหัยตัย้าย

นามมี
 ซาคบ้าย
 ลีบเอ็ค นิ้วแฮ
 พยศเต้นตามทาง

๑ ที่สามนามมิ่งม้า
 เขียวเลิศล้ำกัณฐิต
 สองศอกคืบเศษวิค
 เคยผูกพระที่นั่งไท

วิรุณวิค มีเฮย
 ทัวไซ
 นิ้วครบ เขญจแฮ
 ขิราชท้าวทำเนน

๑ อิกอควโสภากัยพัน
 สัขรคมีลี้
 สองศอกคืบเศษมี
 งามเงอนกัณฐิตแก้ว

พรรณฉวี ผ่องเฮย
 เสวตรแผ้ว
 นิ้วทก นัยแฮ
 อาศน์เจ้าไตรตรึงษ์

๑ ถัดถึงอัครตันซ้อ
ผิวผ่องเพียงเพ็ชรรัตน์
สูงสองศอกคือขวัก
พิศพ่างอัครรัตน์เจ้า

๑ ทรงคฤทธิแม่นม้า
วิเวกวะหาหา
สีแดงผ่านอากาศ
ทรงเสด็จแสนเดิกแพ้ว

๑ อารมณ์ประดัยทั้ง
เครื่องกุดันสรรพอลง
อานฝรั่งที่นั่งทรง
ล้วนสุภาพรณ์แพรว

๑ คนจูงพระที่นั่งทั้ง
สี่ขนอมมงคลฉนั้น
ทางเก่งวิลาศกระสัน
ม้าละสี่คนพร้อม

ศรีประภัสศี ครรณา
รุ่งเร้า
เศษสี่ นิ้วเซย
จักรแก้วก่อนกาล

รามา นรายนัฎา
ยากแท้
ทวิศอก คืบแซ
พ่ายพันไภยเกษม

หกดุรงค์ นัฎา
กฏแก้ว
หลายอย่าง นาพ้อ
เพริศอ้างอย่างเพรง

หกกัณฐ์ รุ้ตเซย
ชาตย์อ้อม
เชือกจับ รุ่งแซ
พริ้งหน้าจูงจรด

๑ ทำยม้ำม้าคู้เต้า ผยของพยศยลงาม พิณพาทย์อย่างจีนหลาม สारวักวางริงต้อน	เคียงตาม เองนอน คีเริง โรมแซ ต้อรวอดเวง
๑ ถักนั้มน้ำคั้นฝ้าย สามอัครวภายหลัง กระบวนแต่แลประนัง พิณพาทย์จีนโรมเร้า	ขวรวง ลาคคู้ ทังก่อน นั้แซ ระเบท่ายปลายพล
๑ สั้นกระบวนอัครวราชแล้ว เสือสลายนำไทรขวัช ถือประตักยี่สิบถัก อิกคู้กลองแขกจ้า	เหล่าขนัก โคแซ เทริคหน้า ในคัพ นั้ณา ข้แจ้วแจ่มเสียง
๑ รวมเจ็ดเสริ้จัสันแต่ ถักขนักขชเสื่อสอง พลถือตะพคตของ สारวักสองคนนั้	คนกลอง แขกแซ สักถักนั้ อิกขี่ สิบเซย แต่งให้ต้อวจกระบวน

๑ พระโคอุศุภราชแสวง
ภักตร์ผูกใบโพหน
สักรลาตปกหลังผล
จูงจับสี่คนผ้าย

สรรพศักดิ์
คาค้าย
พรวนผูก กรรฐ์แฮ
หกถ้วนขบวนโค

๑ ถัดนั้นขบวนหน้าเช่น
บัคกระบือเต็นระ
นกแก้วผูกเขาพระ
หลังปกสักรลาตกร้าว

แต่พระ โคแฮ
คันท้าว
จับต่อ กันนา
กว้างก้องของกระถึง

๑ เสรีจพลันวันแทะใช้
ทวนขนาบเขนเสโลห์
กลองแขกสำรับไท
ขี้เข้าขนรถห้าว

เทียมโค ค่นา
ผูกง้าว
คนนั่ง คี่แฮ
ขี้ให้โคเดิน

๑ รถฝรั่งทั้งคู่พร้อม
ท้ายที่ฟัดแมนมี
ขี้แข่งแต่งอินทรีย์
เทียมสี่ลั่นขพล้า

สารถ
คู่ค้ำ
ตามเยี่ยง อย่างแฮ
เลิศพื้นพรรณแดง

๑ ถัดนั้นทรงช้างคู่
นำพวกขยันใหญ่ผอง
สามขอกเชือกโยงสอง
แปดสิบเศษหมู่ทแกล้ว

ขลุ่ยกลอง ทหารเฮย
คลาศ์แคล้ว
เส้นลาก ล้อแฮ
อีกผู้ห้ามเดิน

๑ บัดทรงช้างเผือกหน้า
แตรฝรั่งสามสิบคน
ทวยหาญแบกขันธ์จัญ
เดินคัตเป็นแถวถ้อง

นำพล
เข้าถ้อง
นั้ทวิ ร้อยแฮ
เรียบร้อยคองาม

๑ ถึงนำพระที่นั่งเจ้า
ยังหยดขันธ์แครงพ
แตรวงส่งเสียงตระหลบ
ครันสลุกลีขงแตรไ้

จอมภพ
ชีราชไ้
เฉลิมเกียรติ พระแฮ
กลับหน้าค้ำเนิน

๑ ทรงท่ายพระที่นั่งข้าง
เกยปลุกอู่ซ้ายขวา
ราชบัณทิตย์บรรพา
ทิศประจิมพราหมณ์ทั้ง

วิธยา
แต่งตั้ง
บาตรพทช มนต์เฮย
คู่ขนคอยเคียง

๑ ครั้นพลเคินผ่านท้อง
 ปรายพระพททมนต์มี
 พรหมณสิ่งซ้หลังวารี
 ล้างสิ่งอันตรายเปลื้อง

แถววิถี
 เตะเรือ
 รกทั่ว ขยวนแฮ
 ปลดเคว้าเปลี่ยนเฉยม

๑ ขยวนเคินเคินลับแล้ว
 ึ่งพระราชโองการ
 ดำรวรชัยบรรหาร
 เร็วเร่งขนคชให้

ขนาน
 ท่านไช้
 วางวัง ไปแฮ
 ชัยข้างวางมา

๑ ช้างทหารราญฤทธิร้าย
 มั่นคกเต็มอินทรีย์
 กำจรจักรพาพมี
 เรืองร่านหาญช็กร้อง

ราวี่
 หยกทอง
 รวางเวียก นามนา
 ครนครนไกรเกรียง

๑ คชาภรณ์ผูกเครื่องหมั้น
 หมอกระหนายช้างค
 สองปักนุ่งสนอบซัด
 ควาญจรคกคขอช้าง

ริงรัต
 สายคว้าง
 ชมภูสค สีแฮ
 ชัยให้เคินตรง

๑ ช้างนำพังหนึ่งร้อย ควาญเข้าหลอกสัญญา คนคหู่ประชา ผู้เลี้ยงชู้ชิ่งให้ร้อง	เร็วคลา เพรียกพร้อง รว้งหลัก หลบแซ รวคข้างแถวถนน
๑ ถึงพลาณควาญย้ายเข้า เนื่องอเนกนิกรหลาม ปราប់กปกแฝงตาม คนผิดถือพัตน้อม	ในสนาม แต่ห้อม คูเย็น ยาวแซ นอยเกล้าขังคม
๑ ย่างยาวสาวมาทเข้า ยื่นหยุตออกพัตผัด ช้างสือกมุงหมายสนัด แล่นละเลิงไล่คว่า	จรตพัต จ้องแซ กลับหน้า หมอบเข้ก ทอยเออย ไขว่เพียงพันหลัง
๑ คนพานหลยเลียงเข้า คชสายเสยทลาย ชนชู้ทอยขอรวย ฉุกกระชากเส้าสร้าง	ปรา่ทาย โล่งล้าง พายกลับ มาแซ โค่นล้มฎาหลอ

๑ ขุนม้าสวมเสื้อโพก
 ทายเทิดแพนประลอง
 เรียงร่าร่าขยทลของ
 จวนจวบประจันหน้า

ขลิบทอง
 ขี่ม้า
 สยักย่าง ใหญ่แฮ
 พ้อให้แพนพลัน .

๑ คชสารหาญเค็กรู้
 เบ็ดใหญ่ไล่ไทรธรณ
 เลขตลอดเล่นหม่มคน
 เล็งสนั่นลั่นหล้า

เชิงช่น
 หิวคคว้า
 ยืนเย็บค ยักแฮ
 วังล้ามอลเวง

๑ ผักพานแพนพ้อแล้ว
 ยามพระสุริยาภา
 รอนรอนเร่จวนสา
 ให้คชินทร์ตัวเกล้า

หลายครา
 เผือกแผ้ว
 ยันหย้า คำแฮ
 กลีบเข้าคินโรง

๑ ขุนหม่นกรมม้าซึ่ง
 ห้าสิบคนเลือกคัก
 สวมเสื้อต่างสีคัก
 แพรโพกพันเค็ยร้อम्म

สันทัก
 เก้าช้อม
 อย่างช่อ จินแฮ
 ปล่อยเปลือยปลายปลิว

๑ เถลิงหลังปล่อยช่อแท้
ปลิวประเล่ห์ลมพาน
ลงแช่สแดงหาญ
ช้างประสานมือช้อง

เต็มซาญ
ผ่านต้อย
วางศักดิ์ ช่อแฮ
ศิรเกล้าขึงคม

๑ คนคุยตีเขยคั่น
เสียงสนนอึงอล
บางม้าตกใจคน
ครู่คร่าขึงเหียนรือ

ปลายถนน แน่นเขย
เอ็กอ้อ
คม่าหก คเมนแฮ
กลบขนควยขึง

๑ ชาวประชาชมชื่นทั้ง
นัยหม่นมามากมาย
ดูแต่พระคชหลาย
พานผู้ค้ำหื้อช้อย

หญิงชาย
ไม่น้อย
เหล่ามิ่ง ม้าแฮ
ชื่นน้ำใจเกษม

๑ ครันยามชมรมกีฬา
จึงพระจอมภวกล
เสด็จคนสู่พระมณ
คามศัพทค่านัยท้าว

มัวมนท์
ขืนท้าว
เทียรท่าน แล้วแฮ
ชิราชก้องภาพ

๑ คนคู่ต่างกลับบ้าน ทุกหมู่พยุหะทวยหาญ ราชพาหนคชสาร เสื่อมมลายวายุอันตั้ง	ส้าราญ ทิวตั้ง สกกลมิ่ง ม้าแฮ แต่เทียมเทียมหาญ
๑ เบญจมีมวญหมู่เจ้า จิงจัตขายศรีพาน พุ่มรัตนหิรัญภานู เหมแว่นมพร้าวแก้ว	พนักงาน เพรศแพร้ว จนนอก ทองแฮ เครื่องพร้อมพลคแนน
๑ ตั้งโรงคชเผือกผู้ หกแห่งในราชวัง ช้างเนียมเอกทันต์ตั้ง ตกแต่งขายศรีล้วน	แลพั้ง ทิวถ้วน รวางนอก ในแฮ เหล่าให้ทำขวัญ
๑ อัครพระที่นั่งแล วิเศษจัตขายศรีไป ทุกโรงเรียบเรียงไสว กลองแขกพิณพาทย์ตั้ง	รวางใน นอกเฮย เทียบตั้ง รวางค่าง เคียงแฮ บัษ้องแตรสังข์

๑ พระครุผู้ใหญ่พร้อม ๒๒ รุกขเวณเฑียรเทียบพลัน รุกขเจิมเฉลิมขวัญ • อิกคเชนทรหมู่ม้า	เพ็รียงกัน ยี่ห้า พระเสวตร คชแซ หมกร้ายเจริญศรี
๑ จำแนกแจกอรรถอ้าง คเชนทรศิวสนานศรี สึงเขยเสรีโคมมี สำหรับขบขยเปื่อง	พิธิ ๗ ยี่ฎา สวัสดิ์เรือง กมลมุ่ง ทมายแซ ขอกไว้เป็นเลา
๑ แดลงปางเคื่อนลียตั้ง นำพระพัฒน์กลางขำ ปวงการกัศุคำ แต่พระชัณษาให้	พิธิกำม อิกไซ กลอนกล่าว แล้วแซ งควั้นไปเจริญ
๑ อัครยศสาคำชน ๑ ห้าคำคเชนทรสนาน สงฆ์พราหมณ์พฤมาจารย์ หกคำบายศรีตั้ง	มีการ อิกครั้ง ทำพิ ๓ แซ แต่งให้ทำขวัญ

๑ พิชฌิม์กล่าวด้วย
ศรีสังฆปธานกาลการ
คเชนทวิศวัสสาน
แถลงยุมลก่อนัก

พิศการ
ใหญ่
เสนอเนอง กัณนา
ประกอบเบองประจุบัน

๑ ควรวเห็นเปนสวัสดิการ
แถ่ราชบริพาร
กฤษรรัตนอศิวาน
ชากคยคุเข็ญเย็นหล้า

คชสานต์
ทิวหน้า
จนราช ฎวแซ
แถ่ล้งล้งนคชเกษม

๑ ขอพระไตรรัตนล้า
คัษพิชิตอาคร
สมบัตติพัฒน์วิบลย์
สยามรัฐจงเจริญเรือง

เลอคุณ
ปล้งเปลือง
ชยทก ทิศเทอญ
ออย่ารู้แรมแซม

๑ ขอสิ่งเปนใหญ่ทั้ง
ช่วยทำนุกสยามมณฑล
ให้เจริญสวัสดิศุภผล
ช้องชัคชอเคื่องแค้น

สากต โลกย์แซ
เขตรแคว้น
ภูลเพิ่ม
ออย่าแผ้วพานผจญ

- ๑ ขรรคาศักดิ์ยราชแล
 มขมาตย์มนตรีพงษ์
 จงมีจิตรคิตตรง
 ผดุงพิภพให้เรือง
 อนุวงษ์
 เฝ้าเหนือ
 ครองยุติ ขรรมนา
 รุ่งด้วยยุติธรรม
- ๑ สิ่งใดซึ่งท่อนใด
 จงพิบัติเป็นจุด
 สิ่งใดซึ่งเป็นสน
 ขอสิ่งศุภสวัสดิทินัน
 เป็นคุณ
 ออย่าหมั้น
 ทรสวัสดิ
 ประทิมฐูบังอ้อสาธุ
- ๑ ขรรณเณยมไกรฐูว่า
 เหล่าราษฎรไต่ความเข็ญ
 คัดแปลงเปลี่ยนให้เย็น
 เจริญประโยชน์ในแคว้น
 ไปเป็น คุณนา
 ชุ่นแค้น
 จงง่าย สดวกแซ
 เขตกร้าวแทนสยาม
- ๑ ศักรูภายนอกทั้ง
 ทิวสยามพิไลย
 จงอย่าก่อกอบไภย
 อำนาจสุจริตสร้าง
 ภายใน
 เขตกร้าง
 ประทุษฐู จิตรอบ
 สิ่งแท้ทางตรง

๑ ขอวงษ์สมมติราชัน
เจริญรัชดำรงคง
อีกมาตยตระกูลพงษ์
จงวิมณเณองวงษ์เกอ

ยื่นขง ยิงเทอญ
สืบเชื้อ
สวามีภัก คีนา
กอบไ้ภูมิมิบาล

๑ ท้าวราษฎรทั่วทั่ว
จงรักชาติชาวสยาม
เลี้ยงชีพสร้างทุกข์ตาม
เพราะทนทุกข์จิตรัน

แดนคาม นิคมแซ
อย่าลื
การชอย ควรรนา
อย่าร้าวรานรคาย

๑ สิ่งใดเป็นประโยชน์ทั้ง
ขอสิ่งนั้นเจริญนาน
สิ่งใดเสื่อมแก่นสาร
ขอสิ่งนั้นจงสั้น

สองสถาน
สถิตย์หมั้น
เสียประโยชน์
สุกสิ้นสายบุญ

๑ เศษะความสตัยตั้ง
หวังสวัสดิ์เจริญคง
สรรพสิ่งซึ่งประสงค์
ขอพจนยื่นอยู่ช้ำ

จำนง
คู่หล้า
จงเสร์จ สมเอย
ชั่วฟ้าดินชม

๑ คักกราชล่องแล้ว
สามสิบสามบ่ตรอง
นักษัตรอช้จำลอง
หวังคักกวอดไท้

พันสอง ร้อยแฉ
แต่งไว้
ลงชนบ ี่นา
เรื่องรัฐธรรมนิยม

๑ ทำแล้วหลายขบทั้ง
ฉบบ์พยลี้มเฉย
เพราะเปลี่ยนที่อยู่เคย
หวนรูกกคั่นคว่า

มละเลย เลี้ยแซ
เฉื่อยช้า
เก็บก่อน ี่นั้นนา
จึงไปต่อเติม

๑ รังเริ่มเติมต่อท้าย
เรื่องคเชนทรวศิวสนาน
รับวัดคคเขียนสาร
กฤษฎีตศีกได้

แถลงการ
อีกไซ้
ล้ำเร็ว ลงแซ
เสร็จสิ้นสมบุรณ์

๑ พอเป็นฉบบ์เบอง
ใครจะไหลไม่พา
อ่านคล่องกว่าตำรา
ุงจิตรให้หมั่นเขียน

บัญญัติ การแซ
ชวนเขียน
ในร่าง หมายนา
อ่านอ้างจำกลอน

๑ แกรุ่นฟิ่งไถวี
 นัยหนึ่งในฉนำ
 โทเอกอิกกลอนคำ
 ปวงปราชญ์เชิญช่วยชี้

เวียนทำ
 ศกนี้
 ไถซัด ขวางแฮ
 ช้องแกตามควร •

๑ ไซ่แกล้งแตงถ้อยถ่อม
 แดลงแต่โดยสัดยา
 ยิงเลวเหล่าเมฆา
 โดยรักหักใจสู้

วาทา
 จิตรู
 ญาอ่าน ควรแฮ
 แต่งขึ้นคือเวียน

๑ ไซ่เปินเช่นกล่าวแล้ว
 ตกกระโทพลอยโจน
 ไม่เสร็จแต่เดียวโตน
 ช่วยคิตหลายคนปล้ำ

แต่โพน เพรงแฮ
 ท้าวซำ
 เทียวคอก นำพ้อ
 ปลุกแกกลอนความ

๑ เพียรทำสำเร็จสิ้น
 สมเด็จพระมหาราช
 ฝ่ายในอีกพระองค์
 เต็มต่อข่าตค้าง

สมประสงค์
 ช่วยบ้าง
 เจ้ายศว ตรแฮ
 ขนบนบริบูรณ์

๑ พิธี
ทำสัตย์
คเชนทร์ค
สวสนาน

น้ำพระพิพัฒน์
เพื่อยุติกรรม
ศวพลขันธุ์
สินธุ์

สารสรร สฤทธิไช
ท้าวผู้
ขันฑ์แท้ ขบวนเฮย
เรื่องสิ้นเสด็จความ

พระราชนิพนธ์
โคลงพระราชพิธีแห่โสกันต์

๑ ร่าย ศรีสวัสดิวิศาล, สถานราชสถิตย์, วิจิตร
ประไพไพโรจ, โชติชัยชวัลชวลิต, คุณิตมหาปราสาท,
ราชมหามณฑลบรรณรัตน์, คลังสมบัติโอฬาร, ราชอุทยาน
อุดม, เรือนบรมวงษานุวงษ์, ตึกอนงค์กำนนวน, รยบ
รยงถนนสล้าง, รถย้าฝ้างพินชาล, ยานใจสมทกແຫ່ລ່ง,
ทกตำแหน่งมอขปลิศ, กิจพิทักษ์ทกพาย, โคมไฟราย
รยบท้าว, ม่วงหมู่หญิงคดาคล้า, หลายล้ำหลายคณา,
เปรมปรีดาท้าวผู้, ฐู่แต่งกายอคร้าว, บรรณร้าวร้อนทุกซ์,
ล้วนเสปย์คู่ขำเทองเรองว่า, สิ่งสวัสดิเรืองเรือง, สราญ.

วิวิธมาลี

๑ วยงวงษบรมราชเจ้า	จอมสยาม
ปราสาทรัตนพิमान	หยาดฟ้า
สรรพสิ่งวิจิตรงาม	ฉลัดกลวค ลายแซ
แสงสุวรรณไฉ้เจ้า	จับทาว

๑ สลธมารคสอาทลวัน
 ตักหม้แถวตั้งยาว
 คำหนักพระวงษา
 ทกแหล่งเลอศล้าสร้าง

เสลา ปุ่แฮ
 ยึดสล้าง
 นวงษ์รยบ รยงแฮ
 สิบมา

๑ แซ่ซ้องนองเนองหน้า
 ต่างศขเขมมเปรมปรา
 หญิงข่วนปะปนกน
 ย้างเร่่งร่าจันค้ำ

อเนกนนต
 ซันหน้า
 สนุกนริน เรองแฮ
 ทกพวรรณ

๑ ป่างทรงคำวิค้ำให้
 พระราชกนิษฐอัน
 เพื่อพระเก็ยรทิกัญญโณ
 เหตุนิยมไว้ให้

แต่โล กนนตแฮ
 สนิทไท้
 เจรอญยั้ง ยคณา
 ฟ้องใจ

๑ จัดการแปลงปลี่ยนเฮียง
 แต่แต่โตยวิถึใน
 กระทบนันทยบแต่เกย
 สู้กสิทพิมานจ้าว

อย่างเคย
 นิเวศน์ท้าว
 คีลาน่า ฉนวนนา
 ฆเรศไท้จ้อมวง

๑ การเล่นตกสิ่งล้วน
 พิณพาทย์ร้ายทางจง
 เรียงอ้วอิกแทงวิไลย
 ล้วนแต่หญิงแกดั่งเหลนั้น

ผ้าใบ สิ้นแฮ
 หวะเว้น
 ฉนวนหก
 อย่างชาย

๑ จิงใจ^๕ ย่นรยบ^๕ เหนอง
 เสียด^๕ นาคชายกระจาย
 ถอย^๕ ย่นท้าวทกคน
 นายคาบ^๕ เกรอตรวจเจอย

ตามถนน
 ใจ^๕ เพอຍ
 พล่องแพด่ง
 เก่งก้อแกมกำ

๑ ชายแสงสุริยไกล
 เจ้าซึ่งโสกันนค้มา
 ผักฉิวพระภักตร์เว
 เหล่าพระญาติห้อมล้อม

จวยเว ลาแฮ
 พรังพร้อม
 ฉู่ฉ้อง ฉิวเฮย
 แต่งองค์

๑ สันนิเพลลาเซอง^๕ เลอยส็อค
 ภูษิต^๕ ไวห่างหงษ์
 นลององค์คาคหิรัญ
 เจียรวาควิคัสร้อยซ้อ

ทรงกระสนน
 ใจ^๕ ห้อย
 เงาย^๕ ยี่ ยายแฮ
 ถักทอง

๑ สังฆวาตเนาวรัตนเรือง
วลียวลีสวมส่อง
ปวะหล้าผูกเครื่องนา
ทั้งหัตถ์บาทแสรังสร้าง

จินตา
หัตถ์ข้าง
นารูป สัตวแฮ
สยสรวพ

๑ พระนวมประดับล้วน
ยานพิขัตันแซนพัน
ทรงกัวยประกอบทิศ
พิศเพรอกเพรอกพรังแมน

หลากวิจิตร
ผูกแห่นัน
งามเลิศ
อมร

๑ ทรงกระบองเพ็ชรน้อย
เชอพระวงษ์รับพระกร
ชนเกอยกระบวนคา
สยงกรับรวรไว้ให้

ราชา วค็เอย
สไ้ไท้
คยรคาศ
นยประนม

๑ กระทั่งงแตรครั้งหนึ่ง
วารทศยเจ้าบังคม
คู้คยงประจำคอง
รวกรับอีกครั้งให้

เสก้จลง ฆล่ยงแฮ
ปนตไ้ไหว้
มัญเฑาะสั่ง สยงนา
อภิวนนท์

๑	กระท่งแตรอิกครั้งครบ	ไทรยวาว
	เตือนกระบวนคลาจารวัด	รวคฝ้าย
	พิณพาทย์แซ่บรรสาน	ซ้องคัพพั
•	คลักกระบวนเยองย้าย	ยาตรพล
๑	นำหน้าถึออชช้าง	เคอรกลาง
	ผมหยิกกายกำกล	หมักหม้อ
	เสือกักสนอยกาง	เกงสุก จ้านา
	บันใหญ่ลากล้อมล้อ	คู่แข่ง
๑	มหากเด็กเต็กเต็กพัน	บุตรขุน นางแซ
	เสื่อขายกางเกงแดง	หมวกกั้ง
	ลากบันวงชลมน	แข่งคู่ คยงนา
	ลียบทกนขถวนทัง	หายดิน
๑	ค่อนันนพิณพาทย์ขันน	หน่งวง
	นุ่งม่วงแต่งกายิน	อเคือ
	เข้มซัดคาคเห็นขง	ปลายดาบ บันนา
	ผ้าโพกหมวกเสื่อลวัน	ใหม่ทำ

- ๑ ถัดถึงครุฑเท้า
 นายดาบออกเคอร์นำ
 เลวยี่สิบสี่ประมาณ
 ล้วนว่องไวหวัหวั
 ทวยหาญ
 หนึ่งผู้
 ตกแต่ง ภายนา
 เล่ห์ขี้ขี้
- ๑ นุ่งห่มสีมทาคไ้
 ถือสนับเขยขึ้น
 กนนชี่พคาคทกคน
 ยุครมาตยผู้น้อยผู้
 มวมม
 วยบร้อย
 เป้าแก๊ย พร้อมนา
 ใหญ่หลาย
- ๑ เต็กเต็กแต่งเช่นเชือ
 สรงนุ่งสนอบลาย
 โปกผ้าขายแก่ปรา
 หอกคู่ถือคัลอัยคัลอัย
 ชาวชวา ชักเซย
 คอกพร้อย
 กฏเพศ แซกแซ
 ประจำ
- ๑ อีกพวกแต่งเฆกัก
 ปล่ยนเชือปนสีดำ
 เหน็บกฤษชวาแปลก
 เหล่าละสามสิบถ้วน
 กลแซก ชวาแซ
 เหล่าล้วน
 ปล่ยนพวก กนนพ้อ
 ทยเข้าแถววัล

๑ แต่งเหล่าตำรวจน้อย
 ๕ เสือเสือดอประกศพนน
 โปกผ้าทัณฑ์มี
 หวายมีคหวายเส้นชั้นน

นุ่งลี ขยวเซย
 ผูกหมันน
 ขลิบมาศ
 ๑ คู้คอง

๑ แตรฝรั่งสองคู่ทั้ง
 ๒ สงฆ์เข้าเป็นคู่รอง
 บัณเฑาะคู่หนึ่งจร
 โหรทวิซเกล้าเข้า

แตรวงอน
 ๑ เรือยเต้า
 ประจำที่
 ดอกโปรย

๑ ฉลี่ยงกงหามแปดใช้
 ๒ กลดหักทองขวางโคย
 กรมฤทธิประจําการ
 ๒ ชาวนิเวศน์คองข้างทั้ง

ผูกคาน
 ๒ เชือกก้าง
 ๑ หว่างที่ นังนา
 ๒ คู้รวง

๑ คู้คองทวาทศล้วน
 ๒ ปมนุ่งเข็มชายคองง
 โปกขลิบคาคเข็มขัด
 ๕ พนเผ่ามาตยชั้นนเชอ

๑ เลือกคัก คู้แฮ
 ๒ ๕ ๒
 ๑ ๒
 ๒ ๒
 ๒ ๒

๑ ถัดนั้นนเซอญ์เครื่องทั้ง
 คักเซอญ์เครื่องยว
 เลือกผิวท่ขางขาง
 ขั้วขั้วขม่นเปลือง

แปดนาง
 ยাত্রเยอญ์
 หมดจก
 เปล่งพรรณ

๑ นุ่งยกสี่ต่างพั้น
 สไปขลิตยครยสุวรรณ
 หวีมรยบภักตร์กน
 คักเซอคปลายช้อยน้อย

สี่กน สี่นนา
 ยาย้อย
 กลางแสด
 หนึ่งคม

๑ สวมสร้อยเต็มไหล่ลัน
 แหวนสอคทุกนิ้วสม
 เข็มขั้วกลางวิจิตร
 โยโยกพุงแปดขั้วลัน

หลายชนิด นาพ้อ
 สยลัน
 จำหลัก ลายแซ
 อวดงาม

๑ ข้ำหลวงแถวละสี่เข้า
 นุ่งม้วนุ่งลายตาม
 ห่มขยวแสดขานเขน
 สรวักเพลารช้อนถ้วน

เคอรเปน คับนา
 มากม้วน
 ไพลม้วน โสภนา
 ทกคน

๑ ขางคนชาวเมืองพียง บ้างก็คเต็มทน กินหมากตั้งตกแก เเคอร์โคกเคกคือคือ	พอแล บ้างเฮย มีคตอ คำเกวอะ กรังนา เงอะงง
๑ ขยวนเคอร์เป่นรยขบคล้อย พิณฑาทย์ทกวงตี ึ่งโจ้เมื่อถึงใคร สยงจึงโจ้ก็ทร้อย	คลาไป สนนนก้อง คำนัย เจ้าเจ้ารุ่มรม
๑ เถ้าแก่กายแต่่งแมน สนับเพลานั่งลายสม เสือแขนมีศรั้เหมง เเคือองควักกับนลวัน	หมู่เวง รูปถ้วน เหมาะคาค ลายนา ยึดทอง
๑ สวมเทรอดโมงครุ่มแพรว ทายเทอดศรขระลอง คนซ้องเคาะซ้องราย กาลเทอดขรรค์ซ้องท้าว	ทองพราย พร่างนา หน่วงน้ำว โหมงโหม่ง โหม่งแฮ นกยง

๑ สยงร้องโอดระพ้อซ้อง แยกท่ายกเท้าnung โอดระพ้อสลบรยง กาลแกว่งขรรค์คว้างคว้าง	สังสยง ซัดค้าง นอนแผ่ หว่างแปลง
๑ นางกะอ้วกนั้นนม่ว้า แย่งเปราะห่มแดงนม คิ้วหมากผย้าผยขอ ทำกตุกกติกตุ้งตึง	เผอเรือ พลัดกั้ง ยาจุก ตู๋ยนา ทิดผว
๑ พยควายร้องหิวท้ว้ย ควายไล่กระชั้นนทว กระทวยหกกุกุกกุก ท้าวิ่งวุ่นว้าร้อง	ตะกุก ตาแฮ หอกจ้อง ของหมก ช่วยที
๑ ผลุกผลุกปลุกปลุกไหล คาทิมตาแทงตี ยายพิ่พิ่กโคงเตง ควายแหกคนร้องซ้อง	อลเวง ขี้ตข้อง ฮาล่นน ซ่าเฮ

๑ แหวงวิไสยใส่เสื่อเช่น
 สวมเทรอตผอมโยเซ
 ถือทบายโล่ที่ท่าทาง
 หนึ่งเทอตทวนพื่อนเพอຍ

ช่วยกาง
 หนวกเลื่อย
 ช้องแข่ง
 ฟาดฟาย

๑ ต่างต่างต่างข้อยขี้ค
 ย่างเหยาเยองชุยชวย
 พิณพาทย์ถุกทำนอง
 หมายมาคมึงเขม้นเข็น

ถนนสอง
 เหยาะแต้น
 เเตงเต่ง เต้่งแฮ
 แก่ถนน

๑ สึงโคร์มร่ามเรือ
 กลีบกลอกแผ่นผกณน
 ลูกเล็กกะปุกกะปุย
 เสื่อไล่แจกตัวตน

รุกรย
 แลขลิ้น
 ขนสลัย สีน่า
 คักตาน

๑ สยงฉายจรยแฉ่งแล้
 กลองตักตักปุ่นปาน
 คนล้อมหม่มหมัก
 ผู้ใหญ่เต็กยวอเขย

เซงหู
 ปัททเพลี่ย
 อเนกแน่น
 คล่าไป

๑ ถึงเกยแตรเข้าซ้อง	สยงผลสาน
แตรฝรั่งสนั่นไฟ	เราะห้ก้อง
เครื่องเล่นกับนาคาล	นยรนาท
พิณพาทย์คาคม้องซ้อง	ประคอง
๑ ทยบเกยรับเจ้าจาก	ราชยาน กงแซ
นางรับพระกรรวง	รยขรชัย
บุรยาตรบาททางลาน	ปรางมาศ
ขันที่นั่งคล้อยคล้อย	สู่สังข์
๑ คนกตันทายท้อ	กอนใน แน่นแซ
ล้อมเครื่องเล่นเป็นวง	กลุ่มกลุ่ม
ยืนนั่งต่างเตอรไป	มาคล้ำ คลาแซ
จูงลูกหลานข้างอ้อม	ไซ่วพนน
๑ คนสรวลมแลกไม้	ผจงสอย
ขีฟิ่งยักทยาตน้ำมน	ลุยไล่
กอนหน้าเก็บเป็นรอย	วงรยบ
คักเซอตผมท่ายให้	อ่อนปลาย

๑ นุ่งผ้าขิดใหม่โง้ง	เงายับ
สี่หลี่ยมขาวม้าลาย	ล้นนัย้อม
จำปาแก้คำทัก	แดงฉาด
พาคุ่มพวงพ้องพร้อม	กริดกรอ
๑ หน้าไหนหมกจดเข้า	เคาะแคะ
จับคู่เคอร์คู่กลอ	หลักเร้น
พุดเล่นประหลาดประหลาด	โถมลุย
ชอปรกชกชกชู้เหลัน	ก๋วยจริง
๑. บางรายออกหน้าเช่น	ผวนเมื่อย
เนานั่งงเฝ้าแอบอิง	อ้อยอั้น
ตามผวนคติคกลอเคลือบ	ไต้ห่าง
ไต้เครื่องใช้แกว้น	กระเซม
๑ พวกผู้ดีหาที่ไต้	เสื่อปู
ต่างชั้นชมขริคเปรม	ท่วหน้า
พี่น้องลูกหลานพรู	ตามตึก มาแซ
ทั้งงพรรคพวกพ้องข้า	เนองนอง

๑ ผู้ใหญ่ใส่แว่นจ้อง
 คุกเข่าเข้ามา
 อดทนนิ่งแน่นงามสม
 ติงๆจิกๆ

จักขุม
 โนนัน
 นิ่งๆ ใจนา
 ย่นพลาจ

๑ คนวิ่งตามแต่ซ้อง
 ล้อล่อตกทวนทาง
 คุกท่วท่วยเตอร์ทวย
 ลื่นกระบวนแต่ห้อมเข้า

กวกกรวย
 อิกเหล่า
 ชนล่อง คุนา
 เบ็งงาน

๑ สวมมันต์จยเสร็จตั้ง
 การแต่เล่นงานยาน
 แจกเงอนตรวจจำนวน
 ตามลคทล่นนชั้นนชั้น

ขยวน กลับแฮ
 กอนนนั้น
 เกณฑ์แต่
 ช่ววดี

๑ สามวันตั้งสวดซ้อง
 โทษชนยธรรมเนียมมี
 ถึงวณนสวัสดิ์คิมงคล
 ยามอรุณเรอิ่งแล้ว

พุทธมนต์
 ก่อนแล้ว
 ศุภฤกษ์
 นภา

๑ แห่โดยรถเขศท้อง
 ลู่ศลีตาปรา
 คลฤกษ์ลั่นนหม้องไซย
 ทรงจรตกรรไกรแล้ว

ถนนใน
 สาทแพรว
 พิณพาทย์
 เสรีจเข้าที่สง

๑ น้ำหล่งจากปากทัง
 เหล่าพระขัติยวงษ์
 รคน้ำจเรอญสวัสดิ์
 พรหมณ์พ่วงสงฆ์พร้อมน้อม

สี่สัตว์ ช่าแฮ
 ใหญ่ห้อม
 ทกพระ องค์นา
 อ่วยผล

๑ เสรีจสงปลงปลี่ยนเปลื้อง
 ห่มตาทค่มครยบล
 ถวายเครื่องปริกขารสงฆ์
 สงฆ์ทีเรกแล้วคล้อย

เครื่องทรง
 พร่วงพร้อย
 นานะก เนืองนา
 แห่หลังสถาน

๑ ยามร้อนเร่งรักให้
 ภูษิตทรงดวงมาลัย
 กณญุทกอย่างเทศทรง
 ทรงสอดตสอ้งสร้อย

แต่งองค์ เจ้าแฮ
 รักร้อย
 ขนขย่ง อย่างนา
 สูตรสาย

๑ พระนวมเนาวรัตน์เรือง	มณี สวมแซ
เข็มขัดเจียรขาดลาย	มลิเลื่อย
มาลายอทราชาวัก	หุ้มตาต
ขนกกรวิกพ้อมเพื่อย	พ้อมลม
๑ แห่กล้วยสยงก๊กก้อง	โกลา หลตแซ
แสงพระสุริยวงม	ผ่าวร้อน
ถึงเกยขบวนคลา	คีนกล้วย
ไซลนเร่งเตือนต้อันเต้า	ออกทวาร
๑ ยามเย็นสรีบเขื่อง	ยอแสง
สมโภชชนไพศาล	ที่นั่งงเจ้า
ตั้งปลี่ยนขบวนแปลง	ทวนกล้วย มานา
ขบวนแห่แพร่พร้อมเข้า	ชนัศกรม
๑ เจ้าแต่งอย่างเช่นเข้า	ทรงมา ลาแซ
ทรงเชื้อขยับปลิวลม	พ้อมเพื่อย
เครื่องสมโภชนานา	พร้อมทมค
พิณพาทยขบแจวเจอย	แจ่มสยง

๑ ชี้อุจจกแวนให้ พระประยูรวงษ์รียง ห้าร้อยครบคืบทอน นำพิกน่านันอ้อม	ส่งยวน วงนา รอบล้อม จรรณกระแจะ เจริมนา อ้วยไชย
๑ พระสงฆ์หล่งรดแล้ว เสร็จกลับจากไพศาล ไทยต้องรติยาเต็ม เกณต์ห้ามาล้อมพร้อม	ทรงเริม ท่วงนา แต่ด้อม ประทัยที่ เก่านา แจกเงิน
๑ ท้าวนางไทรตรวจวัน สรรพกิจยไต้เดิน ฝ้ายในกำพร้อมพรัก คั้งแต่วนนคั่นแล้ว	ทกพนัก งานแฮ เล่อแท้ ข้าราช การนา ตลอดงาน
๑ สิ้นค้ำรำสให้ ของพระอินทรเทพวาว สองวอนนที่ภาขจร ราชสุภาวที่คั้งแล้ว	มีลคร หญิงนา คั้งงว ข้าวเอออก ออแฮ กวคคั้ง

๑ ซ้อมหัดซัดสายฉ่า
 พิณพาทย์ฟาดกลองตั้ง
 เจริญระถ้อยคำ
 ลูกคู่รับก้องร้อง

ที่รำ รยบแซ
 คักก้อง
 คีตกลก เล่นนา
 สนนทงง

๑ วนหนึ่งให้เหล่านเรื่อง
 สมมัจฉาในวง
 นุ่งเพื่อว่าอ้อยตง
 เขาจับมัดอ้อนอู้

จนทวงษ์
 หลับคู้
 พดพริ้ว พรุแซ
 ออกมา

๑ สยงร้องรยกเจ้ามัจ
 เขามัดแน่นตรึงตรา
 กลไคแม่เลยเฉย
 ขอโทษพี่ไว้ครึ่ง

ฉาเอย
 อกจ้ง
 ไซ่ช่วย พี่นา
 ถอดตรา

๑ มัจฉาขอโทษท้าว
 ร้องแกรกแกรกน้ำตา
 คุบตบ้เต้นตั้งตง
 ลูกร้องให้จ้ำจ้ำ

หัดร้อง ขึ้นา
 ปยกหน้า
 โกรชพอด ฟุ้งแซ
 ร่วงวน

๑ วนนสองเล่นนิ้วเร่อง	สามก๊ก
หญิงเล่นเช่นชายกล	แจ็กแท้
ขงเบ้งกับโลซก	ดวงแต่่ง กลนา
ลูกขุนมาแก้เป็ล้อง	ผิดทว
๑ สยงหญิงร่ำร้องสอก	ซอผสาน เพราะนา
บ้างก็ร่ำต้อกรว	พ้อม้า
แฉ่งฉาวฉาบกงวงวน	ก้องโศทร ซ่าแซ
ปลี่ยนซุกเซอศย้ายทำ	เรื่องควม
๑ วนนสามสนกนึ้น	เหลือหลาย
เล่นเร่องเจ้าพलयงม	กลีบบ้าน
แต่งงานท่านพระนาย	ลี้ยงเล่า กนนแซ
ขุนโหม่งทำหน้าที่	หยอกเมีย
๑ ควยกระโถนขันครอบไว้	บนกระบาน คนแซ
กวักรยกวนนทองเคลือบ	คู่เกล้า
คววพิทยขหุณมาน	โลมลุษ นะแม่
ทำท่าโลมแล้วเข้า	ซ่านเซ

๑ พวกขนนางต่างแซ่ซ้อง
 ลูกโกรธเข้าต้อยเป่
 ล้มแน่หนึ่งคราวครวญ
 บ่าวไพร่เตะต้อยซ้ำ

เส็ดรวล
 ปั้นขว้า
 เต็มขอบ แล้วแม่
 คยตี

๑ คนดูล้านนกร้อง
 หึงเล่นเป่นอย่างที
 ทำเมากลากเกลดอก
 ยามโกรธสนท้าวท้าว

เอออกเกรอก กนหนา
 เก่งกร้าว
 เซชวค เหมือนแซ
 ท้วสกนซ์

๑ วนนสันนให้เล่น
 เมื่อพระอินทร์ยกพล
 ชวนเขยเล่นคลีเกาะ
 ท้าวพ่อผูกซ้ำซ้อม

ผู้
 เรืองเงาะ
 รอยล้อม
 พนนรีย เมืองเซย
 ลูกเขย

๑ เต็มต้นตกประหม่าเท้ง
 ทำงกนงเบยเบย
 บัดเด็ยวกลับนั่งกลม
 แม้นว่าหนุ่มแล้วเนื้อ

ทววม ทอดแซ
 พคเพื้อ
 ขวคลุก โฝงพ่อ
 อยากลอง

๑ เขยใหญ่ใจเก่งกล้า
คว่ำฝักคว่ำเปล่าคนอง
ปลี่ยนถนนแต่คนละที่
ร้องรับแพ้ โกงโค้ง

ออกตี ก้อนแฮ
ปากโย้ง
เปล่าหมก
กราบคืน

๑ สามนตุลกลุโลกร้อง
ถลากเดลิออกย้ายขึ้น
เจ้าช่วยพี่เถอดตาย
ไปขอกเงาะเข้าชั้

เขยยาย ทำพี่
วุ่นว้า
เป็นแน่ แล้วแม่
แม่ไป

๑ มณฑานั่งงค้อนควัก
ลูกเลือนลงกระโตพลง
ถึงที่กระท่อมทับ
ไทรนมัรจนาเอ๊ย

ขวยขวย
เยาะเย้ย
รยกเงาะ แม่เขย
อยู่ฎ้าอยู่ไทรน

๑ รจนาเซอญแม่ชน
เงาะเก็บผักที่ใน
สิ่งใดก็รับรับ
ขอลูกโลมเล้าได้

บนทับ แล้วแฮ
ไว้ให้
แม่ชอบ แม่ชอบ
แม่นา

๑ เจ้าเงาะถอดครุฑแล้ว
 ตะโกนเรียกมาท้านตา
 คุยเถิดอย่านิ่งเหินาะ
 ลูกช่างงามแท้แท้

งามเหมาะะ จิ้งพ้อ
 นี้แน่
 มานี้ เทอญพ้อ
 พ้อคุณ

๑ สามนต^{สี่}ข้างนั่ง
 ยายน^{สี่}คชลดมน
 ชงงตาย่างขันเคหา
 งามพ้อเขยแก้วช้ำ

นินทา เมียแซ
 เกือบขำ
 เห็นเงาะ
 ใ้ช่าย

๑ ถยงเตลาระเกาะแคะก้อง
 จูบพ้อคพ้อคสบาย
 สงษ์เล่าเรื่องเก่าอนน
 ยมย่องร้องอ้ออ้อ

ชิงถนน กอดแซ
 พกจ้อ
 แปลงปลี่ยน มานา
 อ้ออ้อ

๑ ทกคววทำท่าเข้ม
 ก็แต่คั่นตลอดคมีอ
 ล้วนเล่นตลกขยมน
 ช่างหัดฝึกช้อมกล้า

แข่งขนน
 สุกหน้า
 ทกลิ่ง จิ้งพ้อ
 นำชม

๑ สยงชาซันซันลันน	อลเวง วงงแฮ
ยทยาทสันทสนม	สคพร้อง
คนคอบ่ครินเครง	ไย่ลต เลยพ้อ
ซ่งกร่งเฝ้าจ้อง	จักดู
๑ เลอกแล้วกลับริอแล้ว	จักมี อิกนา
วางกิจวางการจร	ปลดสิ้น
ครยถวนส์ราตรี	การเลอก หมคแฮ
บ่างก็คิคข้างคิน	คว่นใจ
๑ การนเนองนิตยทยว	ทกขวย บ่ชา
ก่อนพิชิตยศใน	เมื่อนั้น
วิบคังก่อนการจวย	เสด็จนอก ประเทศนา
เช่นชนบตั้งงหมั่น	สืบมา
๑ เเคอนสี่ไยเสด็จย้ง	ยงงกรง เทพนา
สี่เขตรอินเคียชวา	ทวิคร้ง
จิตรมาศกลับกินผดง	แผ่นภพ สยมเฮย
การแห่จ้งต้งตั้ง	ก่อนกาล

๑ ชิ่งตำริ^๖๖
พระราชาธิตากุมาร
ทกองค์ก็โสภณนัต
แต่มาฟิ่งตั้งชันน

ทราษธรรม นยมนา
ก่อนนั้น
พิชิต^๖๖ ลันแซ
ฝ่ายหลง .

๑ แห่ใหญ่ยลยากด้วย
ปีละหลายองค์ประดง
จึงยกอย่างละกล
ผดุงพระญาทิไท้ให้

ไพร่พล นักนา
มากใช้
กาลก่อน ใช้นา
รุ่งเรือง

๑ สรวมสิ่งสวัสดิศา
ใช้ข้าทขื้อเข็ญเคื่อง
เจรอนุวักร่วมสามคี่
ร่วมรักพี่น้องพ้อง

งมี เทอญนา
ขุนช้อง
รศผูก พนนพ้อ
เกิดผล .

๑ ร่าย ขบขบลรำพรรณ การโสภณนัตฝ่ายใน แต่งโดย
ใจจงรัก จักใคร่คิดลองทำ ล้วนแต่คำเล่นเล่น ขแปน
เช่นแปนการ ฟงพิศการยาวเพื่อย เหลวเลอยเจอยขแปน
อนน คุจเฉกอนนผลไม้ ปอกเนื้อได้ปลิศทั้ง คว้าง

เมื่อกำลังขี้เลือก   เก็บแต่เปลือกเป็นกอง   แล้วร้อยกรอง
 เชือกพวน   ควรวไครยลติเคียน   เปนแรกพรวลของสนุก
 ขัดกั๊กกรอข้าง   บเว้นหว่างการงาน   ปราชยลสาส์น
 เสาวนิต   ข้อไคลิตจงเตอม   เสอมสั่งเรื่องจงเพราะ   เพื่อ
 เสนาะเสาวนาน   อย่ตราขกาลฝ่ายหน้า   ข้อพยรยนคิกข่า
 ขนบนอย่าสูญ   สิ้นนา.

๑ โสภกนต์แต่งเล่นล้วน   เหลวไหล เสรีแจ
 มิคสิรมาศพุกหัดใน   เมื่อนั้น
 ทวาทศสุกรบภัยไฟ   บูลย์แจ่ม จันทรชัย
 ขวอกสามนวนขันน   ซากข้างระหว่างท่า

๑ ขบ   พิพิธมาเลศอ้าง   ออกนาม โคลงนา
 • ข   รมราชินีพนธ์ความ   เรืองน
 วิ   เริ่มแต่โดยตาม   อำเภอนุ่ม นาพ่อ
 บุรณ   ขทขรขยายช   ข้อคั่นเสรีแจสดง.

พระราชนิพนธ์

โคลงนิราศของท้าวสุภัก์การวักดี (นาก)

๑ ภัย ครีครีครุภัสวสดี พิพัฒน์นกุลเพิ่ม เริ่มเรื่องรังษฤษยทีสาร
จากสถานราชธานี โดยพระภูบตีผ่านเกล้า เจ้าจอมภพเสด็จจกล
ท้าวภาณจนบุรี ตามพิถีสถลมารค จากชวยกลับคืนกรุง ผดุง
อุยทชเยศหล้า สนุกพ่างแผ่นฟ้า พากโพนคุกกัน แลแฮ.

๑ เขตราชันท์อุยทชเยศหล้า	เลขสถาน
เสพศุขกระเมษมสถานต์	เลื่อมเครั้า
สมบัติบริบูรณ์บาน	ไจราช ภูรแฮ
สรวพลิ่งสิ้นค้าเข่า	ออกอ่างเหลือตรา

๑ นานาประเทศค้า	ของชาย
แพทักสินค้ำราย	เนองแสนัน
สถลมารคสอาดทราย	โรยเรียบ
เรือเล็กเรือไฟแหล่น	ผ่ายนำองอด

๑ คตเคื้อนมาฒมาค้ด้น
เส็ค้จแกนพนมวัน
ชมพฤษภอรวิญชรว
สนันพยุหม้าซ้าง

วิสสันต์
ข้ากว้าง
พดไหญ่ น้อยแอ
เพียบพันภูวกล

๑ แดลงข่างบ้าราศเจ้า
แสนเสนาะสำเนียง
หนักทรวงพ้หนักเพียง
จำจิตรจำละน้อง

จากเวียง
นชพร้อง
เทคว่า ลงแม่
นาฏไไว่นาวัง

๑ เสียดายขนิษฐน้อย
งามค้งทวงกุศมัลย์
ละนชแม่เนาสถาน
ชายเฉียดหญิงชิตน้อย

นางพาล พ้ไชย
คล้คัล้อย
แต่เอ๋ องค์แซ
หนึ่งซ้าเสียดใจ

๑ โคมแม่จักฝากไว้
ฝากกัยใครฤาใคร
ฟ้าดินพ้ตวรจใคร
โคมแม่ชอยแต่เร้น

แห่งใด คีนา
จักเว้น
คหมค มาแม่
อยู่ค้องนฤพาน

๑ โลมลานุชนาฏแล้ว
จงอย่าแสร้งโศกา
ไยไม่นานก็เดือนตรา
อุอเทพรักษณ์้องไว้

จักลา แม่เนา
ไยไย
มาสู่ แม่แม่
ตรายข้าคืนคง

๑ ยกอย่างห่างกิ่งก้าว
คชย่วงคล้องบาทเกิน
วิ้ววิ้วจิตรพินเอน
ร้อนกระมลหม่นไหม้

คำเนน
ไยไย
อ่อนอก แลแม่
จากแล้วเหลือยวหลัง

๑ เหลียวเห็นสายสวาติเจ้า
กิ่งจะทอคกกาษา
น้ำตาข่าคตา
กลืนกล้าน้ำเนตรกัม

ตามมา ส่งแซ
ลุ่มลุ่ม
ไหลหลัง ลงแม่
ภักตร์ไต่คำเนน

๑ ข้างลงนาเวศว่า
แลข่พยภักตร์ถอน
รุ่มรุ่มจิตรวอนรอน
เฉกคิ่งน้ำร้อยหม้อ

หวันส้มร แม่เซย
จิตรท้อ
เรือแล่น มานา
คิคคัมกลางทรวง

๑ อรรถอารามแม่
คือสุริยอุไทย
แสงแคคส่งแสงใส
ปากแม่แดงคุดหน้า

๑ กัลยาณมิตรอ้าง
เสมอมิตรเราสองงาม
เริ่มคิดคั่งครองความ
น้องรักพรักน้อง

๑ ร้านแพแลเพียงล้วน
โหมคเทศาคาทองพราย
รฤกสี่สไบสาย
คาคนอกชัยสุกย้อย

๑ วิทยานนาเวศล้ำ
พาพระโพธิสัตว์กล
วานเวียนนประเวศวน
เรือช่วยเรือรับแก้ว

อันใด ก็ฤ
เถือกฟ้า
เสมอโอบชู แม่
แม่หน้าเอนดู

อาราม พระนา
เืองอนพร้อง
สจวิต นามแม่
เลศเพียงอาราม

ของชาย
เพริศพร้อย
สมรมิ่ง
ลอคชอันชมพู่

เรือกล
ฝั่งแล้ว
กลับหน้อย เรือเซย
เนตรน้องตามมา

๑ บ้านชาวยุโรปล้วน เป่นระยระริมชาย บางแห่งก็ห่างชาย ชุมประชาชนกล้า	ตั้งกราย เรียบแฮ ฝั่งน้ำ ของมาก มีนา กลุ่มซอส์ขัณฑ์
๑ นพคุณอาวาศไถล งามแต่ซอแลซาน ข้าไฉนแม่ดวงมาลัย ผูกผาค่องผิวเนื้อ	ชลธาร รกรือ นพมาศ กุเซย แม่แม่นนพคุณ
๑ บัดเดียวบรรลุด้าว นั่งนงคะเนตรอง เรือเร็วยิ่งมาผของ ลอยลิวลิวแล่นลิ	ทาวคนอง เรือน พยค่าง ใหญ่แฮ ลวงพันทาวคนอง
๑ บางคอแหลมเล่ห์เลี่ยม เสมอเซี่ยมเสี่ยบอรพวงค์ ยามค่ำพิถานาง แหลมรภุก้าน้อง	นามบาง พิชอง นุชรำ สิ่งแฮ ชายส้านเสี่ยวกระสัน

๑ เรือไฟใช้จักรคว้าง ถึงสมทปรากการ พระสมทเจกีย์สถาน ขอเทศพระช่วยคำ	คือปาน ลมเซย ปากน้ำ ทินมัส การแซ คู้ข้าคินครอง
๑ บ้อมเลื้อยซ่อนเล็บไกล สำหรับคัมภีรการ ซ่อนฤทธิกำแหงหาญ ซ่อนรภลักซ่อนซู้	ชลขาร คู้กสิ เสมอซ่อน รัถนา พี้ข้าใจตาย
๑ หลังก่เต่าขี้เต็งตั้ง ฤาเต่าเทียวชกชน เต่าเอยฝากนสนข เต่าแม่มาทางน	กลางชล หลบลิ แก่เต่า ไร่่นา เต่าเต้านำจร
๑ เรือออกปากอ่าวอ้าง แลลิวทิวไม้ไกล เห็นเรือนตะเกียงใน เรือเล่นเลยแคล้วแคล้ว	ว้างใจ จริงนอ ฝั่งแล้ว อรรณพ คลาศคัลชัยโดยทาง

- ๑ บัณฑิตเรือกติคน
กรรมพิบัติจำนอน
ทุกข์ทัฬหทัยถอน
เรือกติจิตรวอนัน
- ๑ รอน ๆ สิริยเยอง
เรือกติ ฤทธิมัจฉา
ราย ๆ พระพายผัน
เรือกติ ฤทธิมัจฉา
- ๑ ควงคาราวเนตรน้อง
ภักตร์เทียบควงจันทร์
ขนงเปรียบอ่าวคงคา
โคมแม่งามช่วยม
- ๑ หอมกลิ่นการเกดทั้ง
เนอสันนิทนวนลผจง
งามจิตรระทวยทรง
เนออุ้นยามหนาวหน้า
- กลางคอน
นอกนั้น
ทนเทวศ
ห้วงหน้าไกลหลัง
- สายฉัตร
แจ่มฟ้า
พัตเมฆ หมคเอย
เคลื่อนคล้อยลอยโพยม
- นางพญา พี่เอย
จิมลัม
กันเวียบ เสมอญา
ยิ่งแย้มอัศจรรย์
- วรวงศ์ อ่อนเอย
เจ็ดหล้า
เสาวภาคย์ พี่เอย
เราาร้อนผ่อนเย็น

๑ ลมทเลพิศม์ว้าวต้อง

ผ้าห่มฤท่อนท่าย

เนื่อนวักงักอัยสาย

แม่นพยุร้อยค่าน

สกลกาย

สันสท้าน

สทสวาทิ

คัตถนวเตยวท่าย

๑ เคยสายสมรแนบเนื่อ

พลางพิตรระกองกร

ขามคำร่าอ่านกลอน

พลางพิลอดเล่นเลี้ยว

แนมนอน

กอดเกี้ยว

ฉันท์กาพย์ โคลงแซ

ไซ่วคว่าในเชิง

๑ ป่านน้ำเวศรัง

จักกลัยฤทเยาวยัง

จากมาแม่อยู่คลัง

ละทเคยชาคเว็น

แรมวัง

นั่งเหลน

จักเจียบ เสงานา

ค้ำเข้าคอยทา

๑ จากมาแม่นแม่นว่า

ใจข่อยูกัยกาย

เรว้อธนทรนราย

หนาวแต่่นอกในไคมี

ตัวท่าย

แยกไว้

ฤทกลัย เลยแม่

หม่นเศร่าทรวงสลาย

- ๑ ย่ำรุ่งสุริเยศขึ้น
 ฝนจากนิทรามน
 ลกขันธ์เวียนวน
 เรือก็โคลงเคลงคว่ำ
- ๑ นั่งชมขลุ่ยไต่ไพเราะ
 ยินแต่เสียงอาเจียน
 นอนนิ่งที่วังเวียน
 พลังพิเอกเขนงจ้อง
- ๑ เห็นไผ่ขักเรียขรวัว
 ปลาขรุขระตัวมา
 แผลงโฉมวนิดา
 ชายเฉียดชกติดอนัน
- ๑ ปลาวาฬวนว้ายค้ำ
 กระทิกกระทืออกกาย
 คุงพิจากนุชวาย
 กาลระตำวคั่นร้อง
- พันชล
 มีตหน้า
 จักคว่ำ ลงแฮ
 เชือกไต่เตินเซ
- คลื่นเตียน
 กึกก้อง
 ค่อยสร้าง
 จักชมปลา
- ล้อมปลา
 ติดหมัน
 งามเงื่อน ไผ่แฮ
 อักกล้าจำตาย
- คอนทราย
 ชัดซ้อง
 สวาตีแม่ มาแม่
 เรียกเจ้าในใจ

๑ เรือมาน้ำฤกได้
เห็นแต่ฟ้ากับชล
รุ่งเงือกเต่าปู่ปลา
แต่จะคอยชมค้ำ

สามวา เศษแฮ
ผู้บัง
ผู้ผล พยเลย
เช่นค้ำชมนาง

๑ จำจากพรากพลัดเจ้า
ซ้อนตกเข้าเต็มกลืน
เจ็บจิตรแต่จำขึ้น
ลมปะทะสท่อนแค้น

มาคั้น หนึ่งรา
ติดแค่น
กลืนกลืน ลงแฮ
คั่งแค่นกลืนคลาย

๑ คิดวันเรียมจากเจ้า
ทอดแต่ดวงไฉนนา
จะสั่งออกกวาจา
กลัวพวกสาวจักขึ้น

จักลา มานา
ขอรวัน
จวนแก่ แล้วแม่
แคะไค้คำคม

๑ พอสายสุริเยศแล้ว
ปากอ่าวแม่กลองอึ้ง
เจ็บจิตรคั้งขยับ
ย่นลอคเลยต้อง

ลูถึง
แซ่ซ้อง
ย่นอก กอเยย
ยักย้ายลำเรือ

๑ ชาวบ้านปากอ่าวตั้ง	ทำปลา
สาวแก่เต็กเล็กมา	กลาดกลุ้ม
อายออบสนาสา	เหม็นโน้
หน้าตั้งเนอตั้งคุ่ม	ติดก้อยเท่านั้นาง
๑ เยี่ยมมามาลแล้ว	อัมพวา
ทาสอดลอคแลหา	แห่งนั้น
วัดอัมพวนา	รามราช ว่างแซ
ขอเศษพระกางกั้น	เกษพันไภยขมัย
๑ ราชบุรีไทรราชไค้	แรมวัง ี่นา
ไยขยับลสนมยัง	อยู่ข้าง
ชรอยราชแต่ปางหลัง	จักพราก มาญา
ราชนิราศแรมร้าง	ร่วมรู้ใจเรียม
๑ หยคยั้งยังทำขึ้น	แรมเมือง
สามราชราตรีเคื่อง	สวาทิใหม่
ทกซ์ทัษบ่ประเทือง	คล้ายคลี่ เลยนา
เคินเท่ยวชมไม้ไศล	ฝักหญ้าสารพัน

๑ ขอบแสงสุริยเศ็๑ย็อง	เวทา
ยามพระล๑บสน๑ขยา	คล้า๑คล้อ๑ย
เห็นจันทร๑แจ่ม๑นภา	พิน๑เมฆ มา๑ฤา
คิ๑คว่าน๑วลน๑้อง๑น้อย	นา๑ฎเจ้า๑ตาม๑เรียบ

๑ ทวง๑เท็๑น๑เหมือน๑ภัก๑ตร์๑แก้ว	กล๑ด๑ย๑ก๑ระ๑ม๑ล
ใจ๑อยู่๑วัง๑แต่๑ตน	ห่า๑ง๑ร้าง
คาว๑ค๑า๑ษ๑ค๑ิน๑น๑ก๑ด๑ล	ทวง๑เท็๑น
แม่๑แม่๑มา๑แน๑ย๑ข้าง	จ็๑ก๑ช๑ชวน๑ชม

๑ หมู๑หนึ๑ง๑นัก๑ช๑ัต๑ร์๑ชน	เป๑น๑ป๑ฐ๑ม
ช็๑อ๑อ๑ศ๑ว๑น๑น๑ยม	เย็๑ย๑ง๑ไว
เซ๑ย๑ค๑าว๑พ็๑ชา๑ด๑ช๑ม	โ๑ม๑ช๑น เซ๑ย๑แม่
ค๑าว๑แ๑ค๑ง๑ม๑้า๑ง๑ไ๑่	ร็๑ย๑น๑้อง๑มา๑เร็ว

๑ ฤ๑ก๑ษ๑์๑ส๑อง๑ค๑าว๑ก๑ัน๑เช่า	ภ๑ร๑ณี น๑าม๑แซ
ห๑ร๑ย๑ว๑์๑ค๑รั๑ค๑มี	ห๑ม๑น๑เศ๑ว๑้า
ห๑ม๑อง๑เท๑ม๑็๑น๑พ็๑เ๑ก๑ล๑ศ๑รี	เส๑าว๑ล๑ัก๑ษ๑ณ์
จำ๑จาก๑พ๑ร๑าก๑พล๑ัด๑เจ้า	พ็๑ช๑้า๑ใจ๑ห๑ม๑อง

๑ ฤกษ์สามนามออกอ้าง

ลูกไก่เป็นกลุ่มมา

เวียมไกลวนิตา

พลไพร่นับพันห้อม

กฤติกา

พริ้งพริ้ว

ทองสวาทิ เทียบนา

ผู้รู้
พิเพียงมาเกี่ยว

๑ จมูกม้าฤกษ์สั้น

คูเด่นทองแดงสี่

คิ่งนชพิโคก

สองเนตรแดงคล้ำซ้ำ

โรหินี

สล้า

ทุกคำ คิ่นแม่

แม่นแม่นโรหินี

๑ มฤคเคี้ยวคาร์บห้า

ชมุกชมรมนมี

จากวังก็แต่ตัว

วังรักบุรี

ดาวหัว เนื้อเซย

หริยศรี

ใจติก ห่วงนา

เมื่อใช้จักสม

๑ ฤกษ์รู้อัศวรเรือง

ปลิวลิวตามคารา

ใจเรียมว่ายเวหา

แม่จักศุขฤาเคว้า

นภา กลเฮย

เต้าเต้า

หามช แลแม่

อยู่ห้องนอนหลัง

๑ ขุนพิพัทธ์ศักดิ์ฤกษ์พร้อย
 แลเล่าห้ำลำสำเภา
 ลำเภาจักพาเยาว์
 คอยยิงคอยเป่าค้ำ

ดวงเพรา พรายนา •
 ลิวคว้าง
 มิ่งแม่ มาญา
 คืดค้ำคอยหาย

๑ ฤกษ์แปดไข่ม่มแจ่ม
 นามบษยคอกบวรกล
 หวนคึกคักยคล
 ยามพิไลกลลิ้นไซ้

มัวมน
 กล่าวไว้
 บัวมาศ แม่เฮย
 จักซำคี่ไฉน

๑ อัครเลิศเนาวฤกษ์เต้า
 เขียวว่าขลุ่ยรั้ว
 ขิวเอียงงัดเกลียดกลวิ
 ขิวอ่าอันอ้อมก้านไห้

ตามขิว มาญา
 ไล่ไคไล้
 ขลุ่ย คมนา
 เหล่าเขี้ยวขลุ่ย

๑ มาฆฤกษ์สืบ
 ฤกษารามรอน
 วานพาพิไทรจร
 คาวบ่พามาตผ้าย

พานร
 ราพร้าย
 สมส แม่แล
 ไซ้เขือหตุมาน

๑ บุรพคุณฤกษ์ไช้
 คำเก่าเรียกสืบมา
 รอยแตรฤทธิเรืองพา
 รั้นรักเกรงแตรรู้

เอกรา ทศเฮย
 แตรผู้
 คนพระ เพลิงฤ
 รั้นรักเกรงแตรรู้

๑ อุตระผลฤกษ์นที
 นางแตรตามคู่ปอง
 พัว้งฤแม่ตรอง
 ึ่งไม่ตามมาสู้

สืบสอง
 ษนช
 ตรีกเคียด พี่ยา
 ึ่งแค้นอยู่วัง

๑ สืบสามนามหัตถ์อ้าง
 ไพโรจเรื่องจำรัส
 เรียมทองหัตถ์แม่ยัด
 คิดข้อมหัตถ์เจ้า

ผ้าหัตถ์
 รุ่งเว้า
 หัตถ์พิ
 หัตถ์คว่ำหาหาย

๑ สืบสี่สิเพริศแพรว
 ฤกษ์จิตรคือดวงดาว
 จิตรพิเยือกเย็นหนาว
 ชลชุ่มเต็มเนตรซ้ำ

พรายทาว ทนแซ
 ค่อมน้ำ
 ึ่งนกนัย นุชนา
 เพียบเพียงคุ่มชล

๑ เบญจรงค์สวัสดิ์แก้ว
พิศพ่างดวงประพาฬ
โคมน้องตึกเนตรปาน
ไกลกว่าไกลนี้กหน้า

ชัชวาลย์
แจ่มจ้า
มณีเนตร เรียมฤ
อ่อนวันเห็นโฉม

๑ ไพศายดาวข่อน้ำ
กาตาศวงประกฎ
เรียมไกลกลิ่นเสาวรส
ข่อนเนตรเรียมชุ่มน้ำ

โสฬศ
เกลื่อนเกล้า
นานเนิน แล้วแซ
เช่นน้ำข่อน้ำ

๑ อนุวารสิขเจ๊กัน
กลาดเกลื่อนอัมพรสลอน
ร่อนรักพร้อมสมร
ยัดนั้งยัดนอนคลุ้ม

ดาวหงอน นาคเอย
กลุ่มกลุ้ม
เสมอพิศม์ นาคนา
จิตรร่อนรหายทิว

๑ อัฐารัตต์เชษฐฤกษ์เรือง
ทาวนาคแผ่นทยานหาญ
ปานนั้นชเนาสดาน
คิตที่เคยขาดเว้น

แสงฉาน
เหาะเหล่น
คิตพี่ บ้างฤ
ว่างเว้นวายชม

๑ สียแก้ดาวทองนาค
งามตั้งดวงไพฑูรย์
ฉวีภักตร์แม่เพ็ญบุรณ
• พิศเพ่งดาวเดือนแพ

นามมุล ฤกษ์แฮ
เทียบแท้
โคเปรียบ ใต้เลย
พ่ายหน้าवलนาง

๑ ฤกษ์ยลข้างช่อ
พลายคชวังพิงคลา
เวียนก็จากขวัญตา
ละแม่เด็ยวอยุ่เหยา

บุรพา สัพพ์แฮ
คลาศเต้า
มาเถอน
ชาคเล่าโลมสมร

๑ เอกเพศพิงคชเต้า
ช่ออตราสัพพ์หมาย
เหลียวหาท่อนเห็นสาย
กัมภักตร์ตรมอกใหม่

ตามพลาย มาฤ
ฤกษ์ไว้
สวาทิพี ตามเลย
นิกหน้าอายคเซนทร์

๑ อภาพิศชช่อ
ดาวหลักไชยโคจรสร
โรครักสลักยัน
ถอนยู่ไต้กลับไต้

สาวณ
เศกไว้
ตริงแน่น ทรวงนา
แต่ร้อรนกระสัน

๑ ไตรพิศชนิคนี
 บินร่อนมาเวลา
 นำข่าวขนิษฐนา
 กาย่บอกข่าวแก้ว

ดาวกา
 คึกแล้ว
 วรรัน มาญา
 พี่ได้สักคำ

๑ จตุเพศส์ตพิศแม่น
 แผลงฤทธิเล่นอัมพร
 คิคเคยแอบของค้อร
 กรพิเคยตระกองเกยว

มังกร
 แล่นเลี้ยว
 อยู่นอก
 กอดแก้วกัษสกันซ์

๑ บัญเพิศบรพัทธพัน
 คือกพิคานขังขน
 รันทรทวยทน
 ลมว่าวผ่าวพิคกล้า

ดาวหน มาแฮ
 ขคฟ้า
 เทวศร่า รักแม่
 นกนังอนาถหนาว

๑ เพคานลำคัยค้ว
 ยี่สิบหกฤกษ์มา
 หิวหิวประวิงผวา
 ไก่ข่าขันแจ้วแจ้ว

อุตรา ภัทรญา
 ล้วงแล้ว
 พระวงหวน ใจนา
 หวาคว่าทรวงเสี้ยว

๑ สียิปตาพิศลินุกฤษ์	เรวดี ปธานอ
บวรขยจักรวามิ	รอยฟ้า
จวนพระสรียลี้	ลาส่อง โลกแฮ
ไบกอทัยเถือกหล้า	จวบแจ้งปจฺตสมย์
๑ คิดไปใจขุ่นเพียง	ลอยปลิว
เสียงคเหว่าแว่วหวิว	หวาคว่า
อ่อนนอกระหวยหิว	มันเมื่อย
หนาวนกันอนคลมผ้า	สก็อตกกลงหลับไป
๑ ถึงวันกำหนดแล้ว	จักเดิน ขกนา
เสียงพวงพลเกรียวเกริน	กัก้อง
ตราตรองกระโหมคเห็น	หวนสวาคิ
ไคร่ตรวจทุกหน้าจ้อง	จบแล้วฤาเห็น
๑ เดินทางกลางป่ากว้าง	ลำเลมาระ
ถึงทุ่งนามนาเราะ	ราษฎ์รัฐ
ชอนาหากเฉภาะ	ค้ำกล่าว
ฤว่าน้องนางสู้	เราะรวหาเรียม

- ๑ ทำเล่นเห็นท่าเปลี่ยน แลกลุ่ย
 แม้นอยู่กรงจักกรุย เกว่ก้อ
 พาน้องแม่ฉายฉาย มาเล่น
 มาแต่เดิยวนักท้อ จากเจ้าหนาวจริง •
- ๑ ถึงช่องเขาทลุ่เลียว เลยมมา
 แลละลิวเชิงผา ไหว่ไหว้
 กระทั่งถักพยัคฆา เคยสู่ สิ่งแซ
 เขาทลุ่โล่งไต่ คอยด้วยทรวงเรียม
- ๑ เขาทลุ่ฤาใหญ่เหยียง ออกเวา
 กว้างกว่าขอยเขตรเขา วากวัง
 ทกแทยสัตว์ร้ายเนา ในอก
 นอนแต่่นอนสคั้ง ยิงร้อยสัตว์เดิน •
- ๑ หนองบัวค้ายเก่าตัง แต่เดิม
 ทวนฤหายชันเต็ม ออกอัน
 หนองบัวยิ่งมาเต็ม แต่โคก
 บัวว่าบัวนชยัน เปลี่ยนไว้ให้ชม

๑ สระบัวขงกชช้อย
 ขานเบิกเรณูทอง
 คิถณินยคลพวง
 รวยระรินกลั่นพึง

ชุกวง
 ร่วงรุ่ง
 มาลาศ กุเขย
 ซายเนอยิ่งหอม

๑ ผู้นทรายปรายประถวิ
 พิศภักตร์พิภุกยล
 อายแตกแตกเผาลน
 ไวครักรวรรัตวิ

สยสกันท์
 เยี่ยงงัว
 ภายกำ ไหม้นำ
 คิถค้อเต็มเอื่อม

๑ ท่านางนางนินน้อย
 เพื่อจะสร้งกายา
 เชิญนุชแม่ลินลา
 ค้อยยู่เห็นนางซ็อน

เกินมา นีญา
 ส้างร็อน
 หาพี เทอญแม่
 อกไอ้อำคร

๑ ห้วยคว้นคว้นจากเจ้า
 ห้วยกัคว้นคจเห็น
 เห็นห้วยหากคิถเอน
 กิ่งเต็คสวาคิถวัน

จำเข่น
 หคห้วน
 คอก ตนา
 ซากก้วยคว้นมา

๑ พนมรักนามแห่งห้วย
รักพิรักแสนทวี
จากเจ้าฟ้างเพียงซี
รักช่วยแบ่งรักข้า

ชลชี
กว่าฟ้า
พิตรมอด ม้วยแม่
ควบควบพนมคง •

๑ ทบัตโกภฤกษชาติชน
เซงแซ่เสี้ยงบทรง
นางแก้งกระบือคอง
เสี้ยงพยัคฆ์ค้ำารนคอง

สังรทรง
รวร้อง
ทรวยถัก กทิงนา
บยเบรียงรงมไพโร

๑ ค่ายใหญ่อยู่ใกล้ท่า
ลำแม่ฟ้าซมี
น้ำใสสนิท
นักระกำยามร้าง

นที
ซ้ออ่าง
คคจ กรองนา
ถูกร้อนญาเย็น •

๑ นองเนองกะเหรียงทง
ป่าแบกขนของถวาย
ไอ้อวดประกรวทกาย
เม็ขลุกลานพิน้อง

หญิงชาย
อยู่ซ้อง
ตามเพ็ค เขาเนา
ป่าวซ้าหญิงชาย

๑ สาวสาวเหล่าเกรียงล้วน	สวยสวย
ขี้กขี้นเกล้าผมมวย	แฉ่มข้อย
เงินไพลกขี้คววย	ร้อยร้อย ทอนา
ขมิ้นขี้คฝคหน้าขมิ้อย	ม่ายเหลียงเอียงอาย

๑ ขี้รำทำเล่นไต้	หลายกล
เข้าซิคเนียคเต็มทน	สายอู้
เสื่อแสงทสี่วมทน	เต็มหยาย คายนา
พทอะไรไต้	เรื่องเบือเบ็งควาย

๑ เดินทางกลางป่าไม้	ตงคอน
เห็นแต่เต็งรังสลอน	สลบี่สล้าง
ไม้รวกรกทางจร	วานกึ่ง ลงแฮ
ปีมะขามข้อมข้าง	หยุคยั้งเก็ยอุม

๑ กล้วยไม้ไต้ไม้ค่าง	วิทยา
ส่งกลืนตระหลยมา	เพองฟง
กลกลืนขนิษฐนา	วิรัตน เรียมเอย
หอมตระหลยอยมุ้ง	รุ่งเข้ายั้งหอม

๑ ผ่านางนางห้อยคย
คือว่าตากพัตรา
ทองกลางผาดแลมา
คิดว่าชัยในเจ้า

พฤษา ไร่ฎา
หนุ่มเหน้า
แดงคาย ตานา
เส็ดพันชมพู

๑ ลมชายไม้แแตกัน
ใบผลัดร่วงโรยยัง
ยามแรมนิราศวัง
มุ่นหมกออกราชัน

เทิงวัง
พ่างพัน
มาเถอน
เช่นไม้วังโรย

๑ ใบไม้ร้ายร่วงพัน
จ้อจกเปลวอัคคี
คจจิตรพิจากศรี
เพลิงวากร้อนลวกไล่

ยัดพิ
วัยใหม่
เสาวลักษณะ
สุดสิ้นฉันท

๑ มขามเตยชาวค่านตั้ง
ขามรุ่มรุ่มสาชา
พันลาดสอาดตา
หญ้าคั้นปลกคลุมล้อม

รักษา
กิ่งค้อม
คจปราย ไร่แซ
รอยตันมขามคง

- ๑ คิดความยามหากเจ้า
เห็นสนกจักเหลียว
หวนหวนอระเลียว
นรมเรศรศรีกร่าง
มาเคี้ยว
เปล้าค่าง
สายสวาดี พี่เอย
ใคร่กลั่นใจตาย
- ๒ ถึงท่าตะคร้อครัน
ม้ารถชกเวียนกง
ลงท่าเทียบบริมคง
เสียงเรียกเสียงกู่ร้อง
ครันคอง
กึกก้อง
คาแน่น เรือนา
คำเข้ายังอิง
- ๓ ยินเสียงสโนคก้อง
ไก่อัดอนส่งเสียงขาน
จำรจากสถาน
เรือขวยแวงคลาศแคล้ว
กังวาน
แจ๋ยแจ้ว
ถิ่นที่ นั้นนา
เคลื่อนคล้อยโดยทาง
- ๔ มากกลางแม่น้ำเซียว
แวงกระทิกเต็มคิ่ง
คิ่งคั่นคจเรียบคิ่ง
คิ่งบ่หลุกเลยแล้
ชลปริง ปรีนา
คึดคัท
เต็คสวาดี มานา
สุคสันแวงโวย

๑ ยามร้อนร้อนยิ่งล้ำ
 คุงพิศม้อคคี่คลน
 ร้อนกายถูร้อนกลด
 ร้อนยิ่งพิศม์ไซไซ

เหลือทน
 ลวกไหม้
 เสมอจิตร ร้อนแฮ
 ขาคร้อนยังมี

๑ ประชันชนาฏน้อย
 แม้นว่ามาจักลาน
 ชมหาดสอาดปาน
 สรงสนานน้ำต่น

เนาสถาน
 จิตรชน
 ปนเปรียบ ไทเลย
 คัดแล้วคงลง

๑ เห็นฝูงมยเรศพื่อน
 ลางหม่อมยรวลนาง
 พิศของค้อยศรสร้างคี่
 ยามเรศไรรนางห้อม

พ่ายทาง
 แวดล้อม
 ราชร่วม เรียมนา
 พเพียงอาบยุง

๑ ริมริมนาเวศล้วน
 ปลายข้อมีเค็อยประจำ
 เจียบเจียบขีบขีบทำ
 ด้งจะถามข่าวร้อง

กลาตำ มากนา
 จ้อจ้อง
 กระดกกระตีก
 เรียกให้หุยกเรือ

- ๑ นกตะกรุมลุ่มลุ่มเที่ยว
หัวโหม่งเหม่งภาษา
ใครมาคตวาคินา
ขย่งงกลับกลายเก้อ
หาปลา
เย็นเย้อ
วีรตัน เวียมแฮ
กากแม่นันนกตะกรุม
- ๑ ฝูงพิศกริมมารคแล้
ข้างร่อนข้างราผัน
จับไม่ร้ายเรื่องวัน
คิงจักชวนชกน้อง
หลายพรรค
ผาคร้อง
เคล้ำคู้ เคียงนา
ผู้
พยอมยามครวญ
- ๑ ขุญไคมาไค้เที่ยว
ญาบายมาทำทุกซ์
จากมาญมีศุข
กันแต่ให้แล้วให้
แสนสนุก
โทษให้
สีกครู้ เคียงนา
เล่าล้ำเหลือทน
- ๑ เรือล่องละลิวล้ำ
บรรลแก่งหลวงยล
ชลเซ่ยวฉวางวน
หินเกิดเกะกะแก
คำบลด
ย่านแท้
เวียนวัง มานา
กักกั้งกลางชาว

๑ แก่งเกิดกึกกั้นท่า
จากฟ้าจากจอมสมร
ร้อยแก่งประกบถอน
ยกแต่สองกำย็น

ทางจร
กว่านั้น
มาเทียบ เสมอญา
ทูปก้องแก่งทลาย

๑ หลายคั่นหลายคำเข้า
เข้าคำไ้รูเลื่อน
แสนโคกยิงเข้าเดือน
มัวมีคจนสรหมุ่น

ขวยเดือน
เลอะหวั่น
แต่กลับ แลแม่
หมกใหม่หัวใจ

๑ น้ำไหลไหลรีบร้อน
เย็บล่องย่นทันใจ
เขาตกน้ตกโต
เข็บตั้งตกเขาห้า

เร็วไป หน่อขรา
จอกซ้ำ
ตกตก เรานา
สี่ครั้งยังรวม

๑ แควใหญ่ใหญ่ยิ่งด้วย
ใหญ่เพราะชลเชี่ยวไหล
เชิญเร็วช่วยพาไกล
ร่วมที่รักแรมร้าง

อันใด
กักกว้าง
คลาล่วง ไปนา
เร็ดไว้ใครรวม

๑ น้ำไหลจักลากให้
ยังจักแจวขึ้นคอง
ถึงกาญจนบุรีตรง
คือออกจักชวนเจ้า

ลอยลง ไปนา
คืนเหล่า
ข้ามปาก หนึ่งนา
บาตรชนไทรนาง

๑ ครางครวญครำเนตรคุ้ม
เที่ยวทุกแห่งหนไทร
คืนเดือนต่อวันไกล
ตั้งแต่่นาสักเพ็ญ

ชลไทร
ห่อนเว้น
สวาคีแม่ มาแม่
ฟักชำกำแดง

๑ โคมแม่ถอครบไว้
เสียดแซกดวงชีวา
จับจิตรพิงอา
จรจำกำม้วยม้วย

ในตา พิฎา
เวียด้วย
ตุรครำ ครวญแซ
มอดแล้วฤลิม

๑ หลวงณวนอยู่ถ้าที่
เห็นศุขสังคิเรงา
ยามยากวิโยคเขาร
คิกจะบวชสวดพรหม

เงอมเขา
เงียบक्रम
มาเปลี่ยว ภายแซ
พวกพ้องหลวงณวน

๑ พุดงทางน้ำหน้อย
ไพล่บ่หยคเย็นไต้
ซังสคเสมอไนย
หลังฎกถันคุ่มขวง

หนึ่งไพล
เซาะซัง
เนตรหลัง ไพล่แซ
วิตแล้วย้งเหลือ

๑ ไปเขาชนไก่บ้าน
ที่อยู่ทองประศรี
ไปเห็นลักคนมี
มีแต่สิ่งสัตว์เข้า

กาญจน์บุรี
ลอบเหล่า
อยู่ที่ นั้นนา
หยคย้งอไครย

๑ เทียวไปพบแม่น้ำ
ทางซ้ายซำคึกเดิน
คถึงสูงเสมอเนน
เพียงแต่ยกบาทก้าว

ลำตะเพิน
สู่ค้ำว
เขาหนึ่ง แลนา
ฝนพ้งม้วน

๑ เวื่อล่องคยั้งซำ
เขี้ยวว่าเหาะไค้ปลัน
บ่นานบ่เน่นวัน
เร็วริบรเต็จเข้า

ยทั้น ใจแฮ
สู่เหี้ยว
ยานเขือ นานแม่
สู่ห้องทานาง

๑ จากมาหมายมอคม้วย
 นัยแต่รอบสกันท้วง
 จ้อจิตรประจวบจง
 ยืนนั่งนอนเคินตั้ง

ฤคัง คั้นเลย
 ทกครั้ง
 เจียนรอบ ยแม่
 แต่ร้อนฤเสย

๑ กำสรวณุกำสรวอัย
 แม่จักลงเลขา
 ร้อยกลีบกลีบเกิดมา
 ร้อยหัตถ์ร้อยโอษฐ์ลิน

เสนาหา
 ห่อนลิน
 ฤว่า เขียนแฮ
 ลอกไวยังเหลือ

๑ ไร่เรือนิราศให้
 ท้าวสุภติการภักดิ์
 แสดคงศักดิ์ภักดิ์
 ไร่เพื่อนภิมยร้าง

หาศรี
 กล่าวอ้าง
 ตรองตรี ทำแฮ
 รักเร้นแรมไกล

๑ ไทไคณิราศของ
 ล้วนแต่ชาวชายชาญ
 แถลงเลศลักษณะไวยาว
 ปวงปราศณูไยควมแย้ม

เขาราค
 แต่งแต่้ม
 หญิงไร่ รักแฮ
 เขาระเหยยมหยัน

๑ คีตกการไขว่วางเว้น
 ๑ คีตกการไขว่วางเว้น
 ๑ คีตกการไขว่วางเว้น
 ๑ คีตกการไขว่วางเว้น
 ๑ คีตกการไขว่วางเว้น

วันวาร
 มากแท้
 เหนือยนัก นามแม่
 สุกสันแรงโรย

๑ แม่มวันมากได้
 ๑ แม่มวันมากได้
 ๑ แม่มวันมากได้
 ๑ แม่มวันมากได้
 ๑ แม่มวันมากได้

ทรงท่า
 เก่าไต้
 ม่อยหลับ ไปนา
 ชับชอเลยลิ้ม

